

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา
กองทุนหมู่บ้านศรีพัฒนา หมู่ที่ 4 ตำบลบ้านโพธิ์
อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต
สาขาเทคโนโลยีการจัดการ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
ปีการศึกษา 2545

บทคัดย่อ

ศรีไพร แชนโพธิ์ : การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กรณีศึกษา
กองทุนหมู่บ้านบ้านศรีพัฒนา หมู่ที่ 4 ตำบลบ้านโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัด
นครราชสีมา

อาจารย์ที่ปรึกษา : อาจารย์ คร.พัฒนา กิติอาษา

สารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นรายงานการประเมินผล โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง :
กรณีศึกษากองทุนหมู่บ้านบ้านศรีพัฒนา หมู่ที่ 4 ตำบลบ้านโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัด นครราชสีมา
ผู้วิจัยเก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 3 ธันวาคม 2544 ถึงวันที่ 31 สิงหาคม 2545 รวมระยะเวลา 9 เดือน ผู้
วิจัยได้นำระเบียบการศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพ การเก็บรวบรวมข้อมูล การค้นคว้าข้อมูลเอกสารที่
เกี่ยวข้อง และกรอบแนวคิดทฤษฎีแบบ “CIPP Model” มาใช้ในการวิเคราะห์และตีความหมายใน
การทำสารนิพนธ์ ผลวิจัยพบว่า กองทุนหมู่บ้านศรีพัฒนานั้นมีความยั่งยืนมีประสิทธิภาพในการ
บริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน มีการสร้างงาน สร้างอาชีพ ชาวบ้านมีรายได้เพิ่มขึ้น มีเงินทุนหมุน
เวียนในหมู่บ้าน ชาวบ้านศรีพัฒนามีศักยภาพที่สามารถพึ่งพาตนเองได้ กองทุนหมู่บ้านมีประ โยชน์
สำหรับชาวบ้านผู้ที่ยากจนแต่ขาด โอกาสและเงินทุนในการประกอบอาชีพ ทำให้มีชีวิตและความ
เป็นอยู่ดีขึ้น อย่างไรก็ตามชาวบ้านยังต้องการผู้เชี่ยวชาญแนะนำเทคนิควิธีการประกอบอาชีพให้
เช่น ในเรื่องของการทำบัญชีให้กับกลุ่มอาชีพค้าขาย เนื่องจากว่าในกลุ่มอาชีพนี้มีมากกว่ากลุ่มอื่น
และยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการทำบัญชีรายรับรายจ่าย เพื่อที่จะช่วยให้มีความรู้และ
ความเข้าใจในการทำบัญชีรายรับรายจ่ายให้ถูกต้อง ซึ่งจะเป็นการช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการ
บริหารจัดการให้ดียิ่งขึ้น ในอนาคตผู้วิจัยเสนอแนะว่ากองทุนหมู่บ้านศรีพัฒนาควรจะมีการติดตาม
ประเมินผลอย่างต่อเนื่องเป็นระยะ เพื่อการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านให้มีประสิทธิภาพและ
ยั่งยืนตลอดไป

สาขาวิชาเทคโนโลยีและการจัดการ

ปีการศึกษา 2545

ลายมือชื่อนักศึกษา..... *du ku*

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... *gm m*

ลายมือชื่ออาจารย์ร่วมปรึกษา..... *ศรี นพรัตน์*

หน้าอนุมัติ

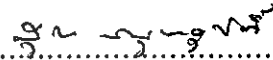
อาจารย์ที่ปรึกษา และกรรมการสอบ ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาการจัดการและการประเมินโครงการของสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ได้

อาจารย์ที่ปรึกษา

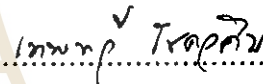

(อาจารย์ ดร.พัฒนา กิติยาษา)

กรรมการสอบ

(อาจารย์สุรียา สมทอุปต์)

(อาจารย์เทพทวี ไชควติน)

อนุมัติให้สารนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาการจัดการและการประเมินโครงการ

(รศ. ทรงพร ทาเจริญศักดิ์)

คณบดีสำนักวิชาเทคโนโลยีและสังคม

วันที่.....เดือน.....ปี พ.ศ. 2545

กิตติกรรมประกาศ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณหน่วยงาน กลุ่มบุคคลที่จะกล่าวถึงต่อไปนี้ ที่เปิดโอกาส มีส่วนร่วมและให้ความช่วยเหลือตลอดระยะเวลา 9 เดือน (เดือนธันวาคม พ.ศ. 2544 ถึงเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2545) ในการทำวิจัยครั้งนี้ให้ประสบผลสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

อาจารย์ที่ปรึกษาในการทำวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ อาจารย์ ดร.พัฒนา กิติอาษา อาจารย์สุริยา สมุทรคุปต์ และอาจารย์ดารณี ชำแจง จากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี คำแนะนำที่อาจารย์ได้วิพากษ์วิจารณ์ตลอดจนข้อคิดเห็นต่าง ๆ ในระหว่างที่ทำวิจัย ซึ่งได้รับความช่วยเหลือจากคณะอาจารย์เป็นอย่างดี ทำให้งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้

กลุ่มบุคคลที่มีส่วนร่วมในการวิจัยครั้งนี้ที่ต้องกล่าวขอบพระคุณ ได้แก่ กำนันตำบลบ้านโพธิ์ ผู้ใหญ่บ้านศรีพัฒนา ประธาน อบต. บ้านโพธิ์ อนามัยตำบลบ้านโพธิ์ พัฒนาการประจำตำบลบ้านโพธิ์ ชาวบ้านศรีพัฒนาทุกท่าน คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านศรีพัฒนาทั้ง 9 ท้อง และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง คือ พ.ต.สุนันท์ คำจตุรัส (ประธานกองทุนหมู่บ้านบ้านศรีพัฒนา) ซึ่งบุคคลที่กล่าวมานี้เป็นผู้ที่ให้ข้อมูลต่าง ๆ และอำนวยความสะดวกในเรื่องต่าง ๆ เป็นอย่างดี ถ้าหากข้อมูลที่ได้มาคลาดเคลื่อนจากความเป็นจริง ผู้วิจัยก็ขออภัยไว้ ณ ที่นี้ด้วย

นอกจากนี้ยังมีบุคคลที่คอยสนับสนุนให้กำลังใจและช่วยเหลือตลอดมา คือ บิดา มารดา และสมาชิกใน ครอบครัวของผู้วิจัยเอง และเพื่อน ๆ บัณฑิตกองทุนตำบลบ้านโพธิ์ ที่ร่วมทำงานด้วยกันมาตลอด 10 เดือน ที่จะต้องกล่าวคำว่าขอบพระคุณ

ในท้ายนี้ผู้วิจัยขอกล่าวขอบพระคุณสำหรับข้อเสนอแนะ ข้อวิพากษ์วิจารณ์ต่าง ๆ ของผู้อ่านที่จะมีส่วนในการช่วยพัฒนางานวิจัยครั้งนี้

ศรีไพร แขนง โพธิ์

สิงหาคม 2545

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	ก
หน้าอำนวยการ.....	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
สารบัญ.....	ง
สารบัญแผนภาพ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
บทที่ 1 บทนำ.....	1
หลักการและเหตุผล.....	1
วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ.....	2
กรอบคิดทางทฤษฎีที่ใช้ประเมินโครงการ.....	2
วิธีดำเนินการ.....	5
ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินโครงการ.....	6
บทที่ 2 การทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้อง.....	7
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของทางราชการ.....	7
เอกสารที่ทางกองทุนหมู่บ้านศรีพัฒนาจัดทำขึ้นมา.....	8
บทความและข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านที่น่าเสนอโดยสื่อมวลชน.....	10
บทที่ 3 วิธีดำเนินการประเมินโครงการ.....	12
วิธีการประเมินโครงการ.....	12
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	12
ตัวแปรและตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินโครงการ.....	14
เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ.....	19
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	21
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	21
บทที่ 4 ผลการติดตามการประเมินโครงการ.....	22
ผลการประเมินบริบทชุมชน (หน่วยระบบ C).....	22
ผลการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านศรีพัฒนาโดยภาพรวม (หน่วยระบบ A).....	28

	หน้า
ผลการดำเนินการประเมินกิจการของผู้ดูแลราย (หน่วยระบบ B).....	30
สรุปผลการบรรลุวัตถุประสงค์ของการประเมิน โครงการ.....	40
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	42
สรุปผลการประเมิน.....	42
การอภิปรายผล	45
ข้อเสนอแนะ.....	46
บรรณานุกรม.....	48
ภาคผนวก ก. แผนที่โดยสังเขปหมู่บ้านศรีพัฒนา.....	49
ภาคผนวก ข. แผนที่ตำบลบ้านโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา.....	50
ภาคผนวก ค. กิจกรรมของกลุ่มอาชีพค้าขายของหมู่บ้านศรีพัฒนา.....	51
ภาคผนวก ง. คนจนมีสิทธิ์กู้เงินกองทุนหมู่บ้านศรีพัฒนาได้ไหม.....	52
ภาคผนวก จ. ระเบียบข้อบังคับกองทุนหมู่บ้านบ้านศรีพัฒนา.....	53

สารบัญแผนภาพ

	หน้า
แผนภาพที่ 1 แผนภาพแสดงองค์ประกอบในการประเมินผลของกองทุนหมู่บ้านศรีพัฒนา ในรูปแบบของ “ CIPP Model ”.....	4
แผนภาพที่ 2 แสดงตำแหน่งของแหล่งน้ำที่สำคัญของหมู่บ้านศรีพัฒนา.....	27

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 ลักษณะข้อมูลที่ต้องการและผู้ให้ข้อมูล / แหล่งของข้อมูลของแบบ บร.ต่าง ๆ.....	19
ตารางที่ 2 จำนวนร้อยละของประชากรจำแนกตามลักษณะของประชากร.....	26
ตารางที่ 3 ตัวชี้วัดบริบทของผู้กู้แต่ละราย กองทุนหมู่บ้านศรีพัฒนา.....	31
ตารางที่ 4 ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้าของผู้กู้แต่ละรายกองทุนหมู่บ้านบ้านศรีพัฒนา.....	36
ตารางที่ 5 ผลการประเมินกระบวนการของผู้กู้แต่ละราย.....	37
ตารางที่ 6 ความก้าวหน้าในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านบ้านศรีพัฒนา.....	44

บทที่ 1

บทนำ

1. หลักการและเหตุผล

ความยากจนของประชาชนในชนบทและชุมชนเมือง คือการไม่มีทุนและขาดโอกาสเข้าถึงแหล่งเงินทุน เพื่อนำมาพัฒนาอาชีพสร้างรายได้ ลดรายจ่าย ตลอดจนบรรเทาเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นแห่งด่วน รัฐบาลมีเจตนารมณ์ที่จะแก้ไขปัญหาคความยากจน โดยได้กำหนดนโยบายเร่งด่วนในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง สำหรับเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง ใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจ อีกทั้งเพื่อให้ท้องถิ่นมีขีดความสามารถในการจัดระบบ และบริหารจัดการกองทุนของตนเอง เพื่อสร้างศักยภาพในการเสริมสร้างความเข้มแข็งทางด้านสังคม และด้านเศรษฐกิจของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองสู่การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน อันเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากของประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต (สำนักมาตรฐานการศึกษา 2545 : 18-19)

จากความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ที่ได้จัดตั้งกองทุนแล้วเสร็จ และได้รับการอนุมัติให้ตั้งกองทุน รับการจัดสรร โอนเงินเข้ากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแล้ว หรือชุมชนที่ยังไม่ได้รับการอนุมัติก็ตาม การพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ และพัฒนากองทุน ไปสู่ความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน

เพื่อจะทราบว่า โครงการกองทุนหมู่บ้านของแต่ละชุมชนท้องถิ่นบรรลุวัตถุประสงค์ ตามเจตนารมณ์ข้างต้นมากน้อยเพียงใด จึงสมควรมีการประเมินกองทุนหมู่บ้าน โดยนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต ที่เข้ามาประจำอยู่ในหมู่บ้านนั้นๆ และเขียนเรียบเรียงรายงานการประเมินในรูปของ “สารนิพนธ์” (Substantive Report) เพื่อแสดงให้เห็นความสำเร็จตลอดจนจุดอ่อนที่ควรปรับปรุงของแต่ละท้องถิ่น และเพื่อเป็นการพัฒนาความรู้ความสามารถของนักศึกษาในด้านการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

ผู้วิจัยเข้าร่วม โครงการในฐานะนักศึกษาบัณฑิตกอนทุนปฏิบัติงานในพื้นที่หมู่บ้านศรีพัฒนา ตำบลบ้านโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ได้เริ่มปฏิบัติหน้าที่ตั้งแต่เดือนธันวาคม พ.ศ. 2544 เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต จึงได้จัดทำรายงานการประเมินในรูปแบบ “สารนิพนธ์” เพื่อประเมินการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน เพื่อทำการวิจัยศักยภาพของชุมชนกับอนาคตของกองทุนเงินล้าน เพื่อที่จะได้ทราบว่า โครงการกองทุนหมู่บ้านของแต่ละชุมชนท้องถิ่นบรรลุวัตถุประสงค์ตามเจตนารมณ์ข้างต้นมากน้อยเพียงใด และได้รู้ถึง

สถานการณ์ของกองทุนหมู่บ้านว่ามีสถานการณ์เป็นอย่างไรมีจุดอ่อนอะไรที่ต้องปรับปรุงแก้ไข นอกจากนี้ผลการประเมินกองทุนหมู่บ้านอาจใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านต่อไปในอนาคต

2. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

2.1 เพื่อทราบว่ากระบวนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านศรีพัฒนา บรรลุเป้าหมายมากน้อยเพียงใด

2.1.1 หมู่บ้านศรีพัฒนามีกองทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้หรือสวัสดิภาพของสมาชิก

2.1.2 หมู่บ้านศรีพัฒนา มีความสามารถในการบริหารจัดการกองทุน

2.1.3 หมู่บ้านศรีพัฒนามีกระบวนการพึ่งพาตนเอง โดยการเรียนรู้และคิดริเริ่ม เพื่อแก้ปัญหาของตนเอง มีการสร้างศักยภาพของตนเอง และมีการสร้างเศรษฐกิจแบบพอเพียง

2.1.4 เศรษฐกิจระดับฐานรากของประเทศได้รับการกระตุ้น และมีภูมิคุ้มกันกับทั้งสังคมก็มีภูมิคุ้มกัน

2.1.5 ประชาชนในหมู่บ้านศรีพัฒนามีศักยภาพ และความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคม

2.2 เพื่อทราบว่าปัจจัยด้านบวกและปัจจัยด้านลบ ที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุเป้าหมาย ดังกล่าวว่ามีอะไรบ้าง

2.3 เพื่อให้กระบวนการทำสารนิพนธ์เป็นกระบวนการสร้างเครือข่ายองค์กร เพื่อการเรียนรู้ซึ่งมีความเชื่อมโยงระหว่างกันภายในชุมชนท้องถิ่นระดับหมู่บ้าน ระดับตำบล และระดับประเทศ

2.4 เพื่อให้ได้ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชนพื้นที่เป้าหมาย และเพื่อทราบข้อมูลระดับความเข้มแข็งของชุมชนตามตัวชี้วัดที่ทางกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกำหนด

3. กรอบคิดทางทฤษฎีที่ใช้ประเมินโครงการ

กรอบความคิดทฤษฎีหรือต้นแบบความคิดที่ใช้ในการประเมินกองทุนหมู่บ้านศรีพัฒนา ผู้วิจัยเลือกใช้ต้นแบบทางความคิดเชิงระบบที่เรียกว่า CIPP Model ตามที่กำหนดไว้ในหนังสือ ชุด วิชาสารนิพนธ์หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการและการประเมินโครงการ ตามโครงการเพิ่มประสิทธิภาพบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง พ.ศ. 2545

รายละเอียดของกรอบความคิดทางทฤษฎีดังกล่าวสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการประเมิน

โครงการกองทุนหมู่บ้านได้ดังต่อไปนี้

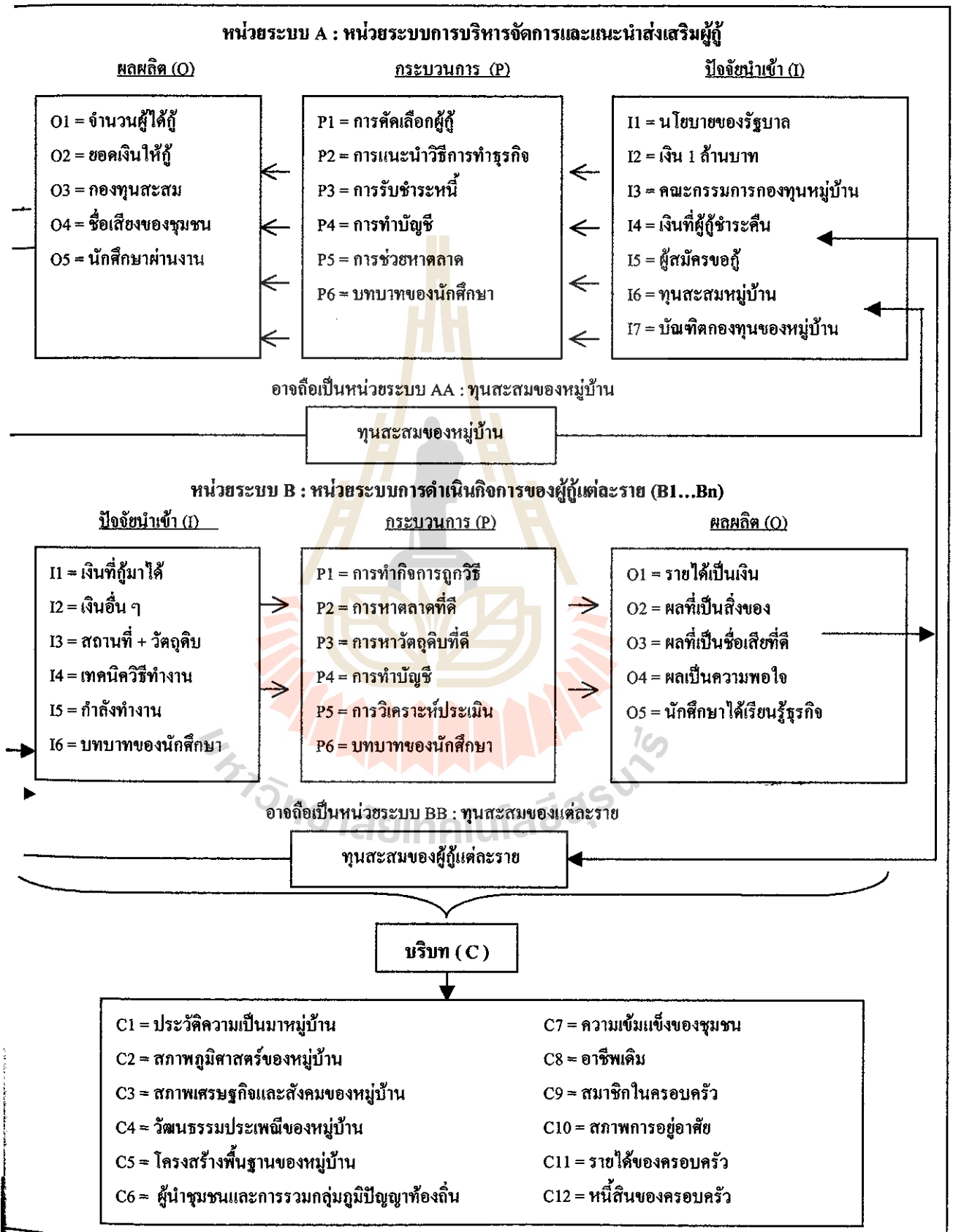
C (Context) หมายถึง บริบททางเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมของประเทศที่เกี่ยวข้องกับกองทุนหมู่บ้าน และบริบททางเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมของชุมชนในหมู่บ้านศรีพัฒนา หมู่ที่ 4 ตำบลบ้านโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

I (Input) หมายถึง ปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ ซึ่งในการประเมินโครงการในที่นี้ หมายถึง นโยบายของรัฐบาล (I1), เงินกองทุน 1 ล้านบาท (I2), คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน (I3), เงินที่ผู้กู้ชำระคืน (I4), ผู้สมัครขอกู้ (I5), ทุนสะสมของหมู่บ้าน (I6), นักศึกษบัณฑิต (I7)

P (Process) หมายถึง กระบวนการของหน่วยระบบ ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านศรีพัฒนาดังนี้ กระบวนการของหน่วยระบบ จะพิจารณาจากปัจจัยต่อไปนี้ การคัดเลือกผู้กู้ (P1), การแนะนำวิธีการทำธุรกิจ (P2), การรับชำระหนี้ (P3), การทำบัญชี (P4), การตลาด (P5), บทบาทของนักศึกษา (P6)

P (Product) หมายถึง ผลผลิตของหน่วยระบบ ในการประเมินโครงการครั้งนี้ ปัจจัยผลผลิตประกอบด้วย จำนวนผู้กู้ (O1), ยอดเงินให้กู้ (O2), กองทุนสะสม (O3), ชื่อเสียงของชุมชน (O4), นักศึกษาผ่านงาน (O5)

แผนภาพแสดงองค์ประกอบในการประเมินผลของกองทุนหมู่บ้านศรีพัฒนาในรูปแบบของ “ CIPP Model ”

CIPP Model ประกอบด้วย 2 หน่วยระบบย่อยได้แก่

ส่วนที่ 1 เป็นหน่วยระบบ A ได้แก่ หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้
โดยมีหน่วยระบบสะสมทุนเป็นหน่วยระบบพ่วง คือหน่วยระบบ AA

โดยที่หน่วยระบบ A ในที่นี้ หมายถึงกองทุนหมู่บ้านศรีพัฒนาในระบบองค์กรรวม ซึ่งหน่วย
ระบบ A มีองค์ประกอบย่อย 3 ส่วน ได้แก่ ปัจจัยนำเข้า (I) , ปัจจัยกระบวนการ (P) ,
ปัจจัยผลผลิต (O) รายละเอียด โปรดดูในแผนภาพ

ส่วนที่ 2 เป็นหน่วยระบบ B ได้แก่ หน่วยระบบการดำเนินงานของผู้ดูแลราย โดยมี
หน่วยระบบสะสมทุนเป็นหน่วยระบบพ่วง คือ หน่วยระบบ BB

โดยที่หน่วยระบบ B หมายถึง หน่วยระบบการดำเนินการของผู้ดูแลราย โดยมีองค์
ประกอบย่อย 3 ส่วน ได้แก่ ปัจจัยนำเข้า (I) , ปัจจัยกระบวนการ (P) ,
ปัจจัยผลผลิต (O) รายละเอียด โปรดดูในแผนภาพ

4. วิธีดำเนินการ

การดำเนินการประเมิน โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกรณีศึกษาบ้านศรีพัฒนา
หมู่ที่ 4 ตำบลบ้านโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษา นโยบาย ปรัชญา วัตถุประสงค์ กฎระเบียบ และเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับ
กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้เข้าใจ

ขั้นที่ 2 ศึกษา บริบทชุมชน กระบวนการดำเนินงาน และสถานการณ์ปัจจุบันของกองทุน
หมู่บ้านศรีพัฒนา หมู่ที่ 4 ตำบลบ้านโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งผู้วิจัยปฏิบัติงานอยู่

ขั้นที่ 3 ใช้ชีพชีโมเดลวิเคราะห์กองทุนหมู่บ้าน และกำหนดตัวบ่งชี้ ตลอดจนตัวแปรที่จะ
ทำการเก็บข้อมูล

ขั้นที่ 4 เก็บรวบรวมข้อมูล โดยอาศัยข้อมูลบางส่วนจากแบบ บร. บางส่วนทำการเก็บข้อ
มูลเพิ่มเติม

ขั้นที่ 5 เมื่อได้ข้อมูลที่ต้องการมาแล้ว นำข้อมูลที่ได้มาแบ่งเป็นหมวดหมู่ได้แก่
ข้อมูลพื้นฐานชุมชน , ข้อมูลกองทุนหมู่บ้าน , ข้อมูลเอกสารของทางราชการ , ข้อมูลเอกสารอื่นๆ ที่
เกี่ยวข้องกับการประเมินกองทุนหมู่บ้านศรีพัฒนา ผู้วิจัยจะยึดเอาหลักการ วัตถุประสงค์ กรอบแนว
คิดในการประเมิน และปัจจัยชี้วัดใน CIPP Model เป็นหลัก

ขั้นที่ 6 เป็นการนำเสนอผลการศึกษา ซึ่งสารนิพนธ์เล่มนี้ ประกอบด้วยเนื้อหาทั้งหมด 5
บท ประกอบด้วย

บทที่ 1 บทนำ เป็นการบอกหลักการ วัตถุประสงค์ กรอบคิดทางทฤษฎี การดำเนินงาน

และผลที่ได้จากการประเมินโครงการ

บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง เป็นการศึกษาค้นคว้างานการวิจัย เอกสาร หรือหนังสือต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการในครั้งนี้

บทที่ 3 วิธีการประเมินโครงการ เป็นการอธิบายถึงรูปแบบ และเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน รวมทั้งตัวชี้วัดต่างๆ ที่ใช้ แหล่งข้อมูล และวิธีการเก็บข้อมูล

บทที่ 4 ผลการติดตามการประเมินโครงการ เป็นการบอกผลการประเมินโครงการ โดยภาพรวม และผลอื่นๆ ที่เกิดจากโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ รวมทั้งผลสรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ เป็นการสรุปผล และเป็นการเสนอข้อแนะนำสำหรับการค้นคว้าวิจัยในครั้งต่อไป

5. ผลที่คาดว่าจะได้รับการประเมินโครงการ

1. ได้ทราบและมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานและกระบวนการจัดการกองทุนหมู่บ้านศรีพัฒนา หมู่ที่ 4 ตำบลบ้านโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา
2. ได้ทราบและมีความรู้ความเข้าใจปัจจัยต่างๆ ที่เป็นอุปสรรคและสนับสนุนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน
3. ได้ตัวชี้วัด ความเข้มแข็งของการบริหารการพัฒนาเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน และแนวทางการวัดความสำเร็จในโครงการพัฒนาต่างๆ ระดับหมู่บ้านและชุมชน
4. ผู้วิจัยได้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการติดตามและการประเมินผลโครงการ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยที่เป็นวิทยาศาสตร์ อันจะนำไปสู่การคิดวิเคราะห์ปัญหาต่างๆ อย่างเป็นระบบได้

บทที่ 2

การทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้อง

เนื้อหาของบทที่ 2 นี้ ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องกับโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มเอกสารที่เกี่ยวข้องทั้งหมดออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของทางราชการ เอกสารที่กองทุนหมู่บ้านศรีพัฒนาจัดทำขึ้น โดยเฉพาะ บทความและข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านที่นำเสนอโดยสื่อมวลชน

2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของทางราชการ

2.1.1 นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง (2544ก) กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล ซึ่งมี พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี เพื่อเป็นการเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมืองในด้านการเรียนรู้การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่มและการแก้ไขปัญหาและเสริมสร้างศักยภาพทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยที่รัฐบาลจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กองทุนละ 1 ล้านบาท เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนในการลงทุนสร้างอาชีพและรายได้ ให้แก่ประชาชนในชุมชนและวิสาหกิจขนาดเล็ก พร้อมเสริมสร้างและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบบริหารจัดการการเงินกองทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองตนเองและเพื่อเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง สำหรับการลงทุนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงานสร้างรายได้ เพื่อเป็นการส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบ และบริหารจัดการเงินทุนของตนเอง และยังเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจในระดับรากฐานของประเทศ รวมทั้งเป็นการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคตต่อไป

ในการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้ ผู้ทำสารนิพนธ์ จะใช้แนวทางนโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์และระเบียบกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติดังกล่าว เป็นหลักในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองด้วย

2.1.2 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544

สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง (2544ข) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 ประกอบไปด้วย 2 หมวด ดังนี้

หมวด 1 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ในหมวดนี้เป็นการชี้แจง บอกถึงระเบียบวิธีปฏิบัติของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองว่าประกอบด้วยใครบ้าง และมีตำแหน่งหน้าที่อะไร เป็นการบอกถึงแนวทางปฏิบัติ เพื่อให้ยึดถือเป็นแนวทางเดียวกัน

หมวด 2 สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในหมวดนี้เป็นการ อธิบายอำนาจหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ว่ามีอำนาจ หน้าที่ในการทำอะไรใด ในการศึกษาระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 ช่วยทำให้เข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ ระเบียบที่สำคัญ ๆ และ วิธีปฏิบัติของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544

2.1.3 การติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง สำนักงาน คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง(2544ค)การติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีส่วนสำคัญในการประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองต่าง ๆ เนื่องจากกระบวนการเลือกคณะกรรมการกองทุน จะต้องเป็นไปตาม ระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 ซึ่งจะต้องเป็นไปตาม และปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด

2.1.4 การขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง สำนักงาน คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง (2544ง) การขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อม ของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองนั้นมิวัตถุประสงค์ เพื่อให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและ ชุมชนเมือง ได้ประเมินความพร้อมในด้านต่าง ๆ ของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตามสภาพความ เป็นจริง เพื่อขออนุมัติเงินกองทุนหมู่บ้าน

2.2 เอกสารที่ทางกองทุนหมู่บ้านศรีพัฒนาจัดทำขึ้นมา

2.2.1 ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านศรีพัฒนา (2544) เพื่อให้การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ศรีพัฒนา ซึ่งก่อตั้งขึ้นเพื่อส่งเสริมและสร้างนิสัยการอดออม เสียสละ เอื้ออาทร และเป็นไปได้ด้วย ความคล่องตัว มีประสิทธิภาพ รวมทั้งเอื้อประโยชน์ต่อสมาชิกโดยรวม จึงเห็นควรกำหนดระเบียบ

ข้อบังคับเกี่ยวกับการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านศรีพัฒนา เพื่อให้ยึดถือปฏิบัติเป็นแนวเดียวกัน ซึ่งมีรายละเอียดโดยสรุปดังนี้ วัตถุประสงค์ในการตั้งกองทุน แหล่งที่มาของกองทุน คุณสมบัติของสมาชิก การสมัครเข้าเป็นสมาชิก การพ้นสภาพจากการเป็นสมาชิก อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกองทุน การอนุมัติเงินกู้ อัตราดอกเบี้ย การจัดสรรกำไรสุทธิประจำปี การศึกษาระเบียบของกองทุนนั้นช่วยให้ผู้วิจัยมีความรู้และความเข้าใจในเรื่องระเบียบต่าง ๆ ของกองทุนหมู่บ้านศรีพัฒนา และยังเป็นประโยชน์ในการประเมินโครงการอีกด้วย

2.2.2 การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านศรีพัฒนา. (2544) การพิจารณาเงินกู้ให้กับผู้กู้ นั้น กรณีกองทุนหมู่บ้าน บ้านศรีพัฒนา หมู่ที่ 4 ตำบลบ้านโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา มีเกณฑ์สำหรับการพิจารณาเงินกู้ โดยพิจารณาจากโครงการที่สมาชิก แจ้งความประสงค์ไว้ในปีขอกู้ พิจารณาจากตัวบุคคล (ตัวผู้กู้) เช่น มีความซื่อสัตย์ ว่ามีความสามารถที่จะใช้คืนเงินได้หรือไม่ พิจารณาจากบุคคลค้ำประกัน หากผู้กู้ผิดสัญญา ผู้ค้ำประกันมีความสามารถที่จะรับผิดชอบชำระหนี้แทนผู้กู้ในกรณีที่ผู้กู้ไม่ชำระคืนนั้นได้หรือไม่

2.2.3 ศรีไพร แชน โพธิ์ (2545) ศักยภาพของกองทุนหมู่บ้านบ้านศรีพัฒนากับขนาดของกองทุนเงินล้าน จากศักยภาพในด้านต่าง ๆ ที่มีอยู่ในหมู่บ้านศรีพัฒนา ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของทำเลที่ตั้ง แหล่งน้ำ ระบบสาธารณูปโภค ทักษะความรู้ความสามารถของคนในชุมชน ซึ่งโดยรวมแล้วถือว่ามีศักยภาพ และการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านก็มีศักยภาพเช่นเดียวกันเพราะว่ามีคณะกรรมการที่มีประสบการณ์ความรู้ความสามารถ แต่อาจจะต้องมีเวลาในการบริหารกองทุนให้มากกว่านี้จะได้ผลดียิ่งขึ้น แนวโน้มในอนาคตของกองทุนน่าจะมีแนวโน้มที่ดีเมื่อพิจารณาจากศักยภาพของชุมชนและจากศักยภาพของกองทุนที่มีอยู่ แต่จะดียิ่งขึ้นถ้าได้รับการส่งเสริมจากภาครัฐให้มากกว่านี้ โดยมีการแนะนำอาชีพ และมีการฝึกอบรมให้แก่สมาชิก หรือส่งเสริมกลุ่มอาชีพที่มีอยู่โดยการจัดหาทางด้านการตลาด และพัฒนาผลิตภัณฑ์ ก็จะทำให้แนวโน้มในอนาคตของกองทุนสดใสมากยิ่งขึ้น

2.2.4 กลุ่มนักศึกษาบัณฑิตกองทุนหมู่บ้าน ตำบลบ้านโพธิ์ (2545) สรุปผลการจัดทำเวทีประชาคมกองทุนหมู่บ้านในระดับตำบล ซึ่งจัดขึ้นเมื่อวันที่ 17 มกราคม พ.ศ. 2545 ได้ชี้ให้เห็นว่า การดำเนินการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านแต่ละกองทุนนั้นได้ดำเนินการไปแล้วโดยที่จะพบปัญหาในแง่มุมต่าง ๆ แตกต่างกันไปในแต่ละกองทุน ซึ่งในการจัดทำเวทีประชาคมกองทุนหมู่บ้านในระดับตำบลของตำบลบ้านโพธิ์วันนั้น มีการเสนอปัญหา และแนวทางในการแก้ไข ซึ่งเป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน

2.2.5 กลุ่มนักศึกษาบัณฑิตกองทุนหมู่บ้าน ตำบลบ้านโพธิ์ (2545) สรุปผลการจัดทำเวทีประชา

คองทุนหมู่บ้านในระดับตำบล ซึ่งจัดขึ้นเมื่อวันที่ 30 มีนาคม พ.ศ. 2545 เป็นการจัดเวทีโครงการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการประกอบอาชีพ โดยมีตัวแทนจากกลุ่มอาชีพหมู่บ้านละ 2-3 คน ซึ่งในกลุ่มแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในครั้งนี้ ทำให้ทราบถึงการประกอบอาชีพของผู้ดูแลกลุ่มอาชีพว่ามีปัญหา และแนวทางแก้ไขอย่างไร ในแต่ละหมู่บ้าน เพื่อนำความคิดเห็นที่ได้มาแลกเปลี่ยนกัน และเพื่อเป็นแนวทางให้ซึ่งกันและกัน

2.3 บทความและข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านที่นำเสนอโดยสื่อมวลชน

2.3.1 การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง คู่มือนักศึกษา หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการและการประเมิน โครง

การ (2544) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นโครงการที่มุ่งสนับสนุนการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติกองทุนแล้วเสร็จ เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องนำไปสู่ความเข้มแข็งด้านสังคมและเศรษฐกิจของชุมชนอย่างยั่งยืน โดยการจัดสรรทุนการศึกษาแก่นักศึกษาให้เข้าศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการและการประเมิน โครง โดยกำหนดให้ศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานจริงในพื้นที่หมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้เป็นกิจกรรมหลักของการศึกษา โดยเนื้อหาหลักสูตรจะมุ่งเน้นเกี่ยวกับการบริหารจัดการ การเงิน การบัญชี การจัดทำโครงการ การวิเคราะห์โครงการ การวิจัยและการประเมินโครงการ การออกแบบผลิตภัณฑ์และการตลาด รวมถึงการเรียนรู้ชุมชน การประเมินผลและพัฒนาชุมชนที่ใช้ในการวิจัยเป็นเครื่องมือ

2.3.2 ศัลยา ประชาชาติ (2545 : 16) หนึ่งในผลสำรวจกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ซึ่งสำรวจโดย “ยูวธรรม รัฐกุล” เจ้าหน้าที่ฝ่ายเศรษฐกิจในประเทศ สายนโยบายการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย โดยสำรวจในช่วงพฤศจิกายน – ธันวาคม 2544 พบว่าทำให้ GDP ขยายตัว 0.8 % ของ GDP ซึ่งทำให้เห็นว่า การดำเนินนโยบายนี้ไม่ได้ทำให้สำเร็จเพียงแค่นี้ได้มีการปล่อยเงินเข้าสู่ชาวบ้าน ได้ครบตามเป้าหมายเท่านั้น แต่ยังมีวัตถุประสงค์ที่มุ่งเน้นทางสังคมอื่น ๆ ซึ่งเป็นผลในระยะยาวที่มิอาจเสนอแนะว่า การนำเงินไปใช้อย่างผิดวัตถุประสงค์ไม่ใช่เรื่องน่าเป็นห่วง เท่ากับการช่วยชาวบ้านแก้ไขปัญหาในการประกอบอาชีพ

2.3.3 นางลักษณ์ เดชะพิพงษ์ (2544 : 32 – 33) กล่าวถึงจุดเด่นและจุดด้อยของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยชี้ให้เห็นจุดเด่นคือ ความกระตือรือร้นอยากได้เงิน การให้ความร่วมมือกันระหว่างคนในชุมชน ส่วนจุดด้อยคืออาจจะเป็นการเพิ่มหนี้ให้ชาวบ้านอีก นอกเหนือจากหนี้ที่ชาวบ้านมีอยู่แล้วเช่น หนี้ ธนาคารเพื่อการเกษตร หนี้ธนาคารออมสินในโครงการธนาคารเพื่อประชาชน หรือ ไม่ว่าจะเป็นหนี้กองทุนนอกระบบ

2.3.4 เสรี พงศ์พิศ (2544 : 257 – 270)กล่าวถึง บทสรุปของกองทุนหมู่บ้านว่า “ กองทุนหมู่บ้าน แม้มีเงินก็อาจสร้างได้” กล่าวโดยสรุปคือ ไม่ใช่แค่เพียงว่ามีทุนให้สมาชิกกู้ยืมเท่านั้น ยังต้องการ การบริหารจัดการที่ดี ต้องการการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันของคนในหมู่บ้าน ไว้ใจกัน เสียสละ เคารพนับถือให้เกียรติกัน มีความเสมอภาคกันในศักดิ์ศรี มีสิทธิเท่าเท่าเทียมกันในทรัพยากรที่เป็นของส่วนรวม

สรุปผลการทบทวนเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้รับประโยชน์ในการทำสารนิพนธ์ ดังนี้

1. เอกสารของทางราชการ ช่วยให้ผู้วิจัยเข้าใจระเบียบกองทุนหมู่บ้านในระดับชาติ เข้าใจนโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์ และสามารถกำหนดตัวแปรรวมถึงปัจจัยที่ใช้ในการประเมินได้อย่างถูกต้อง
2. เอกสารกองทุนหมู่บ้านศรีพัฒนา ช่วยให้ผู้วิจัยได้รับความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับชุมชน และกองทุนหมู่บ้านบ้านศรีพัฒนา ช่วยให้ผู้วิจัยกำหนดปัจจัยในการประเมินได้อย่างถูกต้อง และได้ความรู้เกี่ยวกับบริบทชุมชน การดำเนินงาน ผลผลิตทั้งหมู่บ้าน โดยรวมและของผู้กู้แต่ละราย
3. ข่าวและบทความที่เกี่ยวข้องกับกองทุนหมู่บ้าน ช่วยให้ผู้วิจัยตระหนักถึงสถานการณ์การดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านในพื้นที่ต่าง ๆ และทราบถึงผลการดำเนินงานของรัฐบาล รวมทั้งได้ทราบความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อรัฐบาลและกองทุนหมู่บ้านในพื้นที่ต่าง ๆ

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ

เนื้อหาสำคัญของบทที่ 3 นี้ผู้จัดทำสารนิพนธ์จะนำเสนอรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการประเมินโครงการ ซึ่งเนื้อหาหลักประกอบด้วยหัวข้อย่อยทั้งหมด 6 หัวข้อ ได้แก่ วิธีการประเมินโครงการ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ตัวแปรและตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินโครงการ เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งรายละเอียดแต่ละหัวข้อย่อยจะปรากฏอย่างละเอียดดังนี้

1. วิธีการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านกรณีหมู่บ้านศรีพัฒนา

ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านกรณีหมู่บ้านศรีพัฒนา ผู้จัดทำสารนิพนธ์ได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1.1 ในการวิจัยนั้นผู้วิจัยเน้นการวิจัยเชิงคุณภาพ

1.2 ในการวิจัยนั้นผู้วิจัยเน้นการศึกษาเฉพาะกรณี ในที่นี้คือกรณีหมู่บ้านศรีพัฒนา หมู่ที่ 3 ตำบลบ้านโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

1.3 ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านนั้น ผู้วิจัยเน้นการคิดเชิงระบบ โดยยึดเอารูปแบบของ CIPP Model เป็นหลัก

1.4 ในเรื่องของข้อมูลนั้น ผู้วิจัยเน้นข้อมูลของหมู่บ้านศรีพัฒนา โดยเป็นเก็บข้อมูลระหว่างเดือนธันวาคม พ.ศ.2544 ถึง เดือนสิงหาคม พ.ศ.2545 รวมระยะเวลาในการเก็บข้อมูลทั้งสิ้น 9 เดือน

1.5 ในการเลือกพื้นที่ ผู้วิจัยไม่สามารถที่จะเลือกพื้นที่เองได้ เพราะได้รับมอบหมายจัดสรรให้ลงปฏิบัติหน้าที่ในหมู่บ้านที่กำหนด ซึ่งก็คือหมู่บ้านศรีพัฒนาที่ผู้วิจัยอาศัยอยู่และเป็นคนในพื้นที่เอง

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร

ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านกรณีหมู่บ้านศรีพัฒนา ประชากรที่ผู้วิจัยเลือกมาศึกษาครั้งนี้มี 3 กลุ่ม ได้แก่

- 1) กลุ่มผู้ให้ข้อมูล A
- 2) กลุ่มผู้ให้ข้อมูล B
- 3) กลุ่มผู้ให้ข้อมูล C (บริบทชุมชน)

2.1.1 ประชากรของหน่วยระบบ A คือ หน่วยระบบรวมของกองทุนหมู่บ้านศรีพัฒนา ประชากรของหน่วยระบบนี้ได้แก่

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านศรีพัฒนาซึ่งมีจำนวนทั้งหมด 9 คน ดังนี้

1. พ.ต. สุพันธ์	คำจตุรัส	ดำรงตำแหน่ง	ประธานกองทุนหมู่บ้าน
2. นาย คณิต	ปัฐพิภัทร	ดำรงตำแหน่ง	รองประธาน
3. น.ส.ทัศนีย์	ศิริรุ่งสกุลวงศ์	ดำรงตำแหน่ง	เลขานุการ
4. นางอุไรวรรณ	ระวิงสำโรง	ดำรงตำแหน่ง	ผู้ช่วยเลขานุการ
5. น.ส.วันเพ็ญ	เขื่อนนอก	ดำรงตำแหน่ง	เหรัญญิก
6. น.ส.นุชจรี	ตรวจงูเหลือม	ดำรงตำแหน่ง	ผู้ช่วยเหรัญญิก
7. นายวุฒินันท์	โอนนอก	ดำรงตำแหน่ง	ผู้ตรวจสอบภายใน
8. นายสมหวัง	ไบโพธิ์	ดำรงตำแหน่ง	ผู้ช่วยผู้ตรวจสอบภายใน
9. นายฉลอง	กันโพธิ์	ดำรงตำแหน่ง	ประชาสัมพันธ์

คณะกรรมการหมู่บ้าน ให้ข้อมูลทางด้านกองทุนหมู่บ้านศรีพัฒนา ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของตัวเลขยอดเงินต่างๆ ข้อมูลของสมาชิกของกองทุน ข้อมูลทางการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ปัญหาและอุปสรรคของกองทุนที่เกิดขึ้น เป็นต้น

สมาชิกส่วนที่ไม่ได้กู้ (ชาวบ้านปกติที่ไม่ได้กู้เงินกองทุนหมู่บ้านและไม่ได้เป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน) ข้อมูลที่ได้จากประชากรในกลุ่มนี้เป็นข้อมูลที่เป็นข้อคิดเห็นต่างที่มีกับกองทุนหมู่บ้าน

เจ้าหน้าที่ของรัฐ ได้แก่ นายเพชร วิยะจารุ (พัฒนากรชุมชน ประจำตำบลบ้านโพธิ์) ให้ข้อมูลเกี่ยวกับประชากรในหมู่บ้าน คือ ข้อมูล กชช.2ค.

2.1.2 ประชากรของหน่วยระบบ B ในที่นี้คือ ผู้กู้ ณ เวลาที่ทำการศึกษาและนำข้อมูลมาใช้ มีสมาชิกทั้งหมด 125 ราย เป็นชาย 57 ราย เป็นหญิง 68 ราย การอนุมัติเงินกู้ยืมปัจจุบันเป็นเงิน 982,800 บาท จำนวนสมาชิกที่กู้ยืม ณ ปัจจุบันจำนวน 103 ราย

2.1.3 ประชากรของหน่วยระบบ C คือ ประชากรที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับบริบทชุมชน ได้แก่ ผู้อาวุโสของหมู่บ้าน อาจารย์โรงเรียนในหมู่บ้าน ผู้ใหญ่บ้าน พ่อ แม่ เป็นต้น

2.2 กลุ่มตัวอย่าง

คือ ประชากรที่มีคุณสมบัติและเลือกมาเป็นผู้ให้ข้อมูลของเราและสามารถระบุได้ โดยที่ประชากรทั้งหมดของหมู่บ้านศรีพัฒนามีทั้งหมดจำนวน 658 คน ชาย 307 คน และหญิง 351 คน

หน่วยระบบ A คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และสมาชิกที่ไม่ได้กู้

หน่วยระบบ B สมาชิกผู้กู้ทุกคน จำนวน 103 ราย

หน่วยระบบ C สมาชิกหมู่บ้านศรีพัฒนา โดยสุ่มเลือกตัวอย่างกระจายอย่างทั่วถึง

การเลือกกลุ่มตัวอย่างนั้น ได้กำหนดให้เป็น 30 % ของประชากรทั้งหมด โดยที่เน้นให้ได้ข้อมูลที่กระจายกันไปทั่วทุกหมู่บ้าน ไม่จำเพาะเจาะจงคุ้มใดคุ้มหนึ่ง

3. ตัวแปรและตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินโครงการ

ในการประเมิน โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ผู้วิจัยแบ่งตัวแปรและตัวชี้วัดโดยยึดเอาหน่วยระบบ A , B , C เป็นหลัก โดยที่มีตัวแปรและตัวชี้วัดของหน่วยระบบดังต่อไปนี้

ระบบ A หน่วยระบบ A มีตัวแปร และตัวชี้วัดดังนี้ ได้แก่

ตัวแปร	ตัวชี้วัด
I1 นโยบายของรัฐบาล	1. สมาชิกมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน
I2 เงินกองทุน 1 ล้านบาท	1. เงินกองทุนยังคงอยู่และเกิดประโยชน์แก่ชาวบ้าน ในหมู่บ้าน
I3 คณะกรรมการหมู่บ้าน	1. จำนวน 2. คุณสมบัติ 3. วิธีการได้มา 4. การพ้นจากตำแหน่ง 5. ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง
I4 เงินชำระคืน	1. สมาชิกผู้กู้มีความสามารถในการชำระเงินกู้ได้ 2. ระยะเวลาในการชำระคืน 3. จำนวนเงินที่ชำระคืน
I5 ผู้สมัครยื่นขอกู้	1. มีการยื่นคำขอกู้เงินจากสมาชิก
I6 ทุนสะสมหมู่บ้าน	1. ที่มาและประเภทของทุนสะสม 2. จำนวนเงินทุนสะสม 3. การเก็บรักษา

ตัวแปร	ตัวชี้วัด
I7 บัณฑิตกองทุนของหมู่บ้าน	1. ในหมู่บ้านมีบัณฑิตกองทุนเข้ามาปฏิบัติหน้าที่ และมีการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน
P1 การคัดเลือกผู้กู้	1. จำนวนเงินที่ขอกู้ 2. คุณสมบัติของผู้กู้ 3. ความเป็นไปได้ของโครงการ
P2 การแนะนำวิธีการทำธุรกิจ	1. ผู้แนะนำ 2. ประเด็นในการแนะนำ 3. วิธีการแนะนำ
P3 การรับชำระหนี้	1. วิธีการรับชำระหนี้ 2. การเก็บรักษา 3. ผู้รับชำระหนี้
P4 การทำบัญชี	1. จำนวนบัญชีอย่างเป็นระบบและถูกต้องตามหลักเกณฑ์ 2. ชื่อบัญชี เช่น บัญชีลูกหนี้ 3. ความเป็นปัจจุบัน 4. ผู้จัดทำ 5. ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำ
P5 การตลาด	1. ผู้ที่ช่วยหาตลาด 2. วิธีการในการส่งเสริมการตลาด 3. ปัญหาอุปสรรค
P6 บทบาทของบัณฑิตกองทุน	1. บัณฑิตกองทุนลงพื้นที่ปฏิบัติงานจริง โดยที่อย่างน้อยอาทิตย์ละ 5 วัน วันละไม่ต่ำกว่า 6 ชั่วโมง
O1 จำนวนผู้กู้	1. มีสมาชิกผู้กู้เกิดขึ้น และมีการดำเนินการตามที่เขียนไว้ในคำขอกู้
O2 ยอดเงินให้กู้	1. ยอดเงินที่มีผู้มาขอกู้ 2. ยอดเงินที่ได้อนุมัติให้กู้

ตัวแปร	ตัวชี้วัด
O3 กองทุนสะสม	1. เกิดกองทุนสะสมของหมู่บ้านขึ้น เพื่อใช้เป็นแหล่งเงินทุนสำรองของหมู่บ้าน
O4 ชื่อเสียงของชุมชน	1. เกิดการยอมรับและเห็นความสำคัญของกองทุนหมู่บ้านจากสมาชิกของกองทุนและจากบุคคลภายนอก
O5 นักศึกษาผ่านงาน	1. นักศึกษาได้ความรู้และประสบการณ์

ระบบ B หน่วยระบบ B มีตัวแปร และตัวชี้วัดดังนี้ ได้แก่

ตัวแปร	ตัวชี้วัด
I1 เงินที่กู้มาได้	<ol style="list-style-type: none"> 1. จำนวนเงินที่ได้รับอนุมัติ 2. จำนวนเงินลงทุนนอกเหนือจากเงินกู้ 3. ที่มาของเงินทุน
I2 เงินอื่น ๆ	<ol style="list-style-type: none"> 1. ที่มาของเงินทุน 2. จำนวนเงินลงทุนนอกเหนือจากเงินกู้
I3 สถานที่ + วัตถุประสงค์	<ol style="list-style-type: none"> 1. สถานที่ในการประกอบอาชีพ 2. วัตถุประสงค์ในการประกอบอาชีพ 3. วัตถุประสงค์ในการประกอบอาชีพ
I4 เทคนิควิธีทำงาน	<ol style="list-style-type: none"> 1. ความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพ 2. ประสบการณ์ในการทำงาน
I5 กำลังทำงาน	<ol style="list-style-type: none"> 1. จำนวนคนงาน 2. เครื่องจักรที่ใช้ในการทำงาน
I6 บทบาทของนักศึกษา	<ol style="list-style-type: none"> 1. การช่วยเหลือ 2. ความรู้ความสามารถ
P1 การทำกิจการถูกวิธี	<ol style="list-style-type: none"> 1. การหาความรู้เพิ่มเติม
P2 การหาตลาดที่ดี	<ol style="list-style-type: none"> 1. วิธีการหาตลาด 2. ผู้ที่ช่วยแนะนำในการหาตลาด
P3 การหาวัตถุประสงค์ที่ดี	<ol style="list-style-type: none"> 1. แหล่งที่มาของวัตถุประสงค์ 2. ต้นทุนในการซื้อวัตถุประสงค์ 3. คุณภาพวัตถุประสงค์

ตัวแปร	ตัวชี้วัด
P4 การทำบัญชี	<ol style="list-style-type: none"> 1. การจัดทำบัญชีรายรับรายจ่าย 2. ผู้ที่ช่วยเหลือแนะนำ
P5 การวิเคราะห์ประเมิน	<ol style="list-style-type: none"> 1. รายได้ที่เกิดขึ้น 2. รายจ่ายที่เกิดขึ้น 3. กำไรที่เกิดขึ้น
P6 บทบาทของนักศึกษา	<ol style="list-style-type: none"> 1. การทำงานของนักศึกษา 2. การช่วยเหลือ
O1 รายได้เป็นตัวเงิน	<ol style="list-style-type: none"> 1. มีรายได้เพิ่มขึ้น 2. ไม่มีหนี้สิน
O2 ผลที่เป็นสิ่งของ	<ol style="list-style-type: none"> 1. มีสิ่งของใช้เพิ่มมากขึ้น
O3 ผลเป็นชื่อเสียงที่ดี	<ol style="list-style-type: none"> 1. เป็นที่รู้จักของชุมชน
O4 ผลเป็นความพอใจ	<ol style="list-style-type: none"> 1. ภูมิใจในความสำเร็จในการประกอบอาชีพ
O5 นักศึกษาได้เรียนรู้ธุรกิจ	<ol style="list-style-type: none"> 1. มีความรู้และประสบการณ์เพิ่มขึ้น

ระบบ C หน่วยระบบ C มีตัวแปร และตัวชี้วัดดังนี้ ได้แก่

ตัวแปร	ตัวชี้วัด
C1 ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน	<ol style="list-style-type: none"> 1. ที่มาของชื่อหมู่บ้าน / ชุมชน 2. คนกลุ่มแรกที่เข้ามาตั้งหมู่บ้านอพยพมาจากที่ไหน เหตุใดจึงอพยพมา 3. สภาพเดิมทางภูมิศาสตร์ของหมู่บ้านมีสภาพเป็นอย่างไร 4. อาชีพเดิม อาชีพหลัก อาชีพรอง 5. อาชีพเดิมที่เลิกทำไปแล้วคืออะไร เพราะอะไรจึงเลิกทำ 6. อาชีพใหม่ที่เพิ่มขึ้น 7. การเปลี่ยนแปลงด้านสาธารณสุขโลก
C2 สภาพภูมิศาสตร์ของหมู่บ้าน	<ol style="list-style-type: none"> 1. ลักษณะที่ตั้งหมู่บ้าน 2. อาณาเขตติดต่อกับหมู่บ้านอื่น

ตัวแปร	ตัวชี้วัด
C3 สภาพเศรษฐกิจและสังคมของหมู่บ้าน	<ol style="list-style-type: none"> 1. อาชีพหลักและอาชีพรองของชาวบ้าน 2. จำนวนพื้นที่ทำการเกษตร 3. จำนวนที่ดินทำกิน โดยเฉลี่ย 4. จำนวนประเภทร้านค้าในหมู่บ้าน 5. โรงงานอุตสาหกรรมในหมู่บ้าน 6. โรงเรียนในหมู่บ้าน (จำนวนครู / นักเรียน) 7. โรคติดต่อต่าง ๆ และสถานรักษาพยาบาล
C4 วัฒนธรรมประเพณี	<ol style="list-style-type: none"> 1. จำนวนวัด 2. จำนวนพระ / เณร 3. ภาษาพื้นบ้าน 4. ประเพณีที่สำคัญ 5. ความเชื่อในด้านต่างๆ
C5 โครงสร้างพื้นฐานและทรัพยากร	<ol style="list-style-type: none"> 1. จำนวนและสภาพโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน ไฟฟ้า น้ำประปา โทรศัพท์ หอกระจายข่าว ศาลาประชาคม ไปรษณีย์ ฯลฯ 2. จำนวนและสภาพทรัพยากร เช่น ป่าไม้ แหล่งน้ำแร่ ฯลฯ ที่เป็นสาธารณะ
C6 ผู้นำชุมชน การรวมกลุ่ม และภูมิปัญญาท้องถิ่น	<ol style="list-style-type: none"> 1. ประเภทผู้นำที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ 2. กลุ่มต่าง ๆ ที่มีอยู่ในหมู่บ้าน (จำนวนสมาชิก ทูนของกลุ่ม กิจกรรมกลุ่ม ปีก่อตั้ง)
C7 ความเข้มแข็งของชุมชน	<ol style="list-style-type: none"> 1. ความสามัคคี 2. ความซื่อสัตย์ 3. การช่วยเหลือกัน 4. การยกย่องคนทำความดี 5. โอกาสในการหาความรู้เพิ่มเติม 6. อาชีพที่เลี้ยงครอบครัวได้ 7. ครอบครัวอบอุ่น รักใคร่ปรองดอง 8. การรวมกลุ่ม 9. การประชุม / เสวนาสมาเสมอ

ตัวแปร	ตัวชี้วัด
C8 อาชีพเดิม	10. การช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส 1. อาชีพหลัก / อาชีพรอง 2. ผลการประกอบอาชีพเดิม (เพียงพอต่อการเลี้ยงครอบครัวหรือไม่) 3. ปัญหาและอุปสรรคในการประกอบอาชีพ
C9 สมาชิกในครอบครัว	1. สมาชิกในครอบครัวและรายละเอียด เช่น จำนวนอายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ความสัมพันธ์กับหัวหน้าครอบครัว การมีงานทำ
C10 สภาพการอยู่อาศัย	1. มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเองหรือไม่ ถ้าไม่มีพักอาศัยอย่างไร
C11 รายได้ของครอบครัว	1. รายได้ของครอบครัวเพียงพอต่อความต้องการของสมาชิกในครอบครัว
C12 หนี้สินของครอบครัว ก่อนกู้เงินกองทุน	1. จำนวนหนี้สินที่มีอยู่ก่อนที่กู้เงินกองทุน 2. สาเหตุของการมีหนี้สิน 3. แหล่งเงินกู้
4. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลมีดังนี้	1. แบบ บร. ต่างๆ ซึ่งได้อธิบายรายละเอียดไว้ในตาราง

ตารางที่ 3.1 ลักษณะข้อมูลที่ต้องการและผู้ให้ข้อมูล / แหล่งของข้อมูลของแบบ บร.ต่าง ๆ

แบบรายงาน	ลักษณะข้อมูลที่ต้องการ	ผู้ให้ข้อมูล / แหล่งของข้อมูล
บร.1	เป็นการเก็บข้อมูลบริบทชุมชนหรือหมู่บ้าน	- รวบรวมจากข้อมูล กชช.2ค. / จปฐ / อื่นๆ - สัมภาษณ์จากผู้รู้ข้อมูล เช่น ผู้เฒ่า ผู้แก่ , พระสงฆ์ , ผู้ใหญ่บ้าน , ครู
บร.2	ข้อมูลที่เป็นตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน	สัมภาษณ์จากประชากร 30 % ของประชากรทั้งหมด โดยสอบถามให้ทั่วทุกคุ้มบ้าน ไม่จำเพาะเจาะจงเพียงคุ้มใดคุ้มหนึ่ง

บร.3	ความรู้ความเข้าใจและทัศนคติที่มีต่อกอง ทุนหมู่บ้านฯ	สัมภาษณ์กรรมการกองทุน / สมาชิก / และประชาชนทั่วไปในหมู่บ้าน
บร.4	รายงานการปฏิบัติงานรายเดือน	สัมภาษณ์และเก็บข้อมูลจากคณะกรรมการ และสมาชิกกองทุนฯ
บร.5	ผลการจัดเวทีประชาคมบริหารจัดการกอง ทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	เชิญประธานกองทุนและคณะกรรมการ กองทุนแต่ละหมู่บ้านมาแลกเปลี่ยน ประสบการณ์แก่กัน
บร.6	แบบรายงานผลการจัดเวทีกลุ่มผู้กู้เงินจาก กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	เสวนากลุ่มสมาชิกผู้กู้เป็นกลุ่มๆ เป็น ระยะๆ
บร.7	แบบรายงานการสัมภาษณ์เพื่อค้นหาตัวชี้ วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของ ประชาชน	สัมภาษณ์จากประชากร 30 % ของประชา กรทั้งหมด โดยสอบถามให้ทั่วทุกคุ้มบ้าน ไม่จำเพาะเจาะจงเพียงคุ้มใดคุ้มหนึ่ง
บร.8	โครงการเศรษฐกิจชุมชนหนึ่งตำบลหนึ่ง ผลิตภัณฑ์ (เขียนแผนธุรกิจผู้ประกอบการ SMEs)	จัดทำแผนงาน โครงการ ร่วมกันทุกหมู่ บ้านในตำบล
บร.9	บันทึกคำให้สัมภาษณ์	สัมภาษณ์จากประชากร 30 % ของประชา กรทั้งหมด โดยสอบถามให้ทั่วทุกคุ้มบ้าน ไม่จำเพาะเจาะจงเพียงคุ้มใดคุ้มหนึ่ง
บร.11	แบบศึกษาข้อมูลของผู้กู้แบบเจาะลึกราย กรณี	สัมภาษณ์จากสมาชิกผู้กู้ทุกคน
บร.12	การวิเคราะห์จัดทำแผนแม่บทชุมชน	จัดเวทีวิเคราะห์ทำแผนแม่บทชุมชน

ที่มา : ปรับปรุงจากคู่มือนักศึกษา หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต การจัดการและการประเมิน
โครงการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี (2544)

2. การสัมภาษณ์ โดยเป็นการสัมภาษณ์ประชากรในหมู่บ้าน หรือในขอบเขตที่เราได้
กำหนดไว้และผู้ที่เราคาดว่าจะให้ข้อมูลที่ต้องการได้ ตามแบบบร. ต่างๆ
3. การสังเกต อาจจะเป็นการสังเกต การเข้าร่วมการประชุมในแต่ละครั้ง สังเกตพฤติ
กรรมของสมาชิก เป็นต้น
4. ข้อมูลทุติยภูมิ หรือเรียกอีกอย่างว่าข้อมูลมือสอง ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้อุกรวบรวมไว้แล้ว
เช่น กกช.2ค. / จปฐ. เป็นต้น

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้น ผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการในการเก็บข้อมูลดังต่อไปนี้

- 1) การสัมภาษณ์ ตามแบบ บร. ต่างๆ โดยที่เป็นการสัมภาษณ์ทั้งแบบเจาะลึกรายการณี และแบบสุ่มกลุ่มตัวอย่าง
- 2) การสังเกต เช่น ผู้วิจัยเข้าร่วมสังเกตการประชุมของคณะกรรมการ , สังเกตการดำเนินงานของสมาชิกผู้กู้ ซึ่งในการสังเกตนั้น ผู้วิจัยได้มีการจดบันทึกลงในสมุดจดบันทึกเพื่อนำมา เป็นข้อมูลในการเขียนงานวิจัยครั้งนี้
- 3) ศึกษาข้อมูลทุติยภูมิจากแหล่งต่างๆ เช่น จปฐ. , กชช2ค. , ระเบียบต่างๆ , (โปรดดู เอกสารที่เกี่ยวข้องในบทที่ 2)
- 4) การจัดเวทีประชาคมทั้งในระดับตำบล และระดับหมู่บ้าน เพื่อเป็นเวทีที่สะท้อนความคิดเห็นของสมาชิกและชาวบ้าน
- 5) จาก Web Site ต่างๆ เช่น www.thaigov.go.th. เป็นต้น

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยมีขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูลในการประเมินโครงการดังนี้

- 1) วิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ของการประเมินเป็นหลัก เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการประเมิน โดยเน้นประสิทธิภาพและประสิทธิผลของกองทุนหมู่บ้านเป็นหลักรวมทั้งข้อเสนอแนะแก่ทางกองทุน
- 2) วิเคราะห์วิธีคิดเชิงระบบ ทั้ง 3 ระบบ ได้แก่ หน่วยบริบท , หน่วยกองทุน , หน่วยสมาชิกผู้กู้ ว่าทั้ง 3 ส่วนนี้มีความสัมพันธ์กันอย่างไรบ้าง
- 3) วิเคราะห์โดยพิจารณาจากตัวแปรและตัวชี้วัด ในแต่ละหน่วยระบบย่อย และชี้ให้เห็นว่าขนาดของกองทุนจะเป็นอย่างไร เมื่อพิจารณาจากตัวแปรและตัวชี้วัดของหน่วยระบบย่อย
- 4) วิเคราะห์แล้วนำเสนอผลเพื่อการทำสารนิพนธ์ ในการเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการและการประเมินโครงการ

บทที่ 4

ผลการติดตามการประเมินโครงการ

เนื้อหาของบทที่ 4 จะนำเสนอผลการติดตามประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านบ้านศรีพัฒนา หมู่ที่ 4 ตำบลบ้านโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา เนื้อหาของบทนี้แบ่งออกเป็น 4 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ผลการประเมินบริบทชุมชน (ระบบ C)

ตอนที่ 2 ผลการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านศรีพัฒนาโดยภาพรวม (ระบบ A)

ตอนที่ 3 ผลการประเมินผลการดำเนินงานของผู้กู้ (ระบบ B)

ตอนที่ 4 การอภิปรายผลสรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการทำสารนิพนธ์

1. ผลการประเมินบริบทชุมชน (หน่วยระบบ C)

1.1 ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้านศรีพัฒนา

ที่มาของชื่อหมู่บ้าน บ้านศรีพัฒนา หมู่ 4 ตำบลบ้านโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา เป็นหมู่บ้านที่แยกตัวมาจากบ้านแสนเมือง หมู่ที่ 2 (หรือ หมู่ 7 ในปัจจุบัน) เมื่อประมาณพุทธศักราช 2509 รวมระยะเวลาจนถึงปัจจุบัน ได้ประมาณ 35 ปี ในครั้งแรกที่ได้แยกตัวออกจากบ้านแสนเมืองนั้น มีชาวบ้านประมาณ 8 ครัวเรือน ที่ได้อพยพมาเป็นชุดแรก โดยการนำของ นายบังกร วงโพธิ์ กับ นายขาว ตุ่มกลาง ซึ่งมีศักดิ์เป็นลูกเขย คนกลุ่มแรกที่มีริเริ่มก่อตั้ง และอพยพมาเป็นกลุ่มแรกประกอบไปด้วย นายบังกร วงโพธิ์, นายขาว ตุ่มกลาง, นายตัน เกลาโพธิ์, นายหอม กองโพธิ์, นายอยู่ แผลงคำกลาง, นายน้ำ ชื่นโพธิ์, นายเชย กองโพธิ์ และนายเจียม เริงสนาม ซึ่งรายชื่อข้างต้นเป็นชื่อของหัวหน้าครอบครัว ที่มีการอพยพมาอยู่ที่บ้านศรีพัฒนา เป็นกลุ่มแรก สาเหตุที่คนกลุ่มนี้อพยพมาจากบ้านแสนเมืองก็เพราะเหตุผลที่ว่า ต้องการขยายอาณาเขตในการทำมาหากินให้มีเพิ่มมากขึ้นกว่าที่มีอยู่เดิม เนื่องจากว่าในขณะนั้น ทางราชการเปิดโอกาสให้กับประชาชนได้ทำการที่ดินทำมาหากินได้ โดยวิธีการถากถาง จับจองทำความสะอาด แล้วกันเขตให้รู้ว่าเป็นที่ของใคร คือใครมีความสามารถในการถากถางจับจองมาก ก็สามารถที่จะมีที่ดินเป็นของตัวเองมากเท่านั้น

สภาพภูมิประเทศในคอนั้นเป็นป่ารกทึบ มีไม้ยืนต้นหลากหลายชนิดขึ้นอยู่ทั่วไป อาทิ เช่น ไม้แดง ไม้รัง ไม้ตะแบก และต้นไผ่ป่า เป็นจำนวนมาก ชาวบ้านส่วนใหญ่เรียกว่าเป็น “ดง

สาบเสือ” จากคำบอกเล่าที่เรียกว่า “คงสาบเสือ” ก็เพราะว่า พบซากกระดูกสัตว์หลายชนิด มีกลิ่นสาบ หรือกลิ่นเหม็นของซากสัตว์เหล่านั้น ที่น่าเบื่อ ก็เลยเรียกว่าเป็น “คงสาบเสือ”

ในช่วงแรกนั้นยังไม่มีชื่อหมู่บ้านอย่างเป็นทางการ และยังไม่ได้ทำการจัดตั้งและยื่นเรื่องขอแยกหมู่บ้าน ชาวบ้าน หมู่บ้านอื่น หรือชาวบ้านที่ผ่านไปผ่านมาโดยทั่วไป จะเรียกหมู่บ้านนี้ว่า “บ้านกิโหลก” สาเหตุที่เรียกอย่างนี้ก็เพราะว่าหมู่บ้านแห่งนี้ตั้งอยู่บริเวณ ช่วงระยะกิโลเมตรที่หกพอดี โดยวัดมาจาก “จอหอ” (ซึ่ง “จอหอ” นั้นเป็นตำบลหนึ่งที่ตั้งอยู่ในอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา โดยมีอาณาเขตติดต่อกับตำบลบ้านโพธิ์)

ต่อมามีการยื่นเรื่องขอตั้งเป็นหมู่บ้าน นายปลัดอุทิศ ทรัพย์แสนยากร ซึ่งเป็นปลัดอำเภออยู่ในขณะนั้น เห็นว่าชื่อ “บ้านกิโหลก” ที่มีอยู่เดิมนั้นเป็นชื่อที่ไม่เป็นทางการ และไม่ค่อยไพเราะเท่าไร จึงมีความเห็นให้ใช้ชื่อหมู่บ้านใหม่ ชื่อว่า “หมู่บ้านศรีพัฒนา” ซึ่งนายปลัดอุทิศเป็นคนแต่งชื่อหมู่บ้านนี้ให้ ซึ่งก็ได้ใช้ชื่อหมู่บ้านนี้มาจนถึงปัจจุบัน

เมื่อมีการก่อตั้งหมู่บ้านและยื่นเรื่องขอจัดตั้งหมู่บ้านเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ก็ได้มีการแต่งตั้งให้ นายขาว ตุ่มกลาง เป็นผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งเป็นผู้ใหญ่บ้านคนแรก ผู้ใหญ่สวัสดิ์ กันโพธิ์ เป็นผู้ใหญ่บ้านคนที่สอง ปัจจุบันผู้ใหญ่นายขาว ตุ่มกลาง เป็นลูกเขยของนายขาว ตุ่มกลาง สรุปแล้วบ้านศรีพัฒนานั้นมีผู้ใหญ่นายขาว ตุ่มกลาง 3 คน อาชีพหลักของชาวบ้านศรีพัฒนาในขณะนั้นก็คือ การทำนา ทำไร่ หลังจากการทำนาทำไร่แล้ว ก็มีการปลูกผักสวนครัวเป็นอาชีพเสริม

1.2 สภาพปัจจุบัน

หมู่บ้านศรีพัฒนาจัดว่าเป็นหมู่บ้านขนาดปานกลาง ไม่ใหญ่มาก เดิมทีมีประชากรอาศัยอยู่ไม่ถึง 300 คน แต่เนื่องจากเหตุผลที่ว่าจำนวนประชากรของประเทศเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ จึงมีการขยายจำนวนประชากรของบ้านศรีพัฒนาเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ทั้งจากการเพิ่มจากจำนวนประชากรภายในหมู่บ้านเอง โดยเป็นการออกแม่แฝดลูก จากคนรุ่นหนึ่ง ไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง หรือเป็นการเพิ่มจำนวนประชากรจากภายนอก คือ เป็นการย้ายถิ่นที่อยู่อาศัยของประชากรจากที่อื่นมาอยู่ที่หมู่บ้านศรีพัฒนา ไม่ว่าจะเป็นการขยายตัวออกมาจากในเมือง ในที่นี้หมายถึงในตัวเมืองของอำเภอเมืองนครราชสีมา สาเหตุประชากรที่ขยายย้ายที่อยู่อาศัยจากที่อื่นมาอยู่ที่บ้านศรีพัฒนานี้ก็อาจจะเป็นเพราะว่ามีปัจจัยชักจูงหลายประการ เช่น การคมนาคมสะดวกเนื่องจากว่าหมู่บ้านนั้นตั้งอยู่ติดกับถนนมิตรภาพ มีระบบสาธารณูปโภค น้ำประปา , ไฟฟ้า , โทรศัพท์ เป็นต้น

ปัจจุบันบ้านศรีพัฒนามีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 108 ครัวเรือน มีประชากรทั้งหมดประมาณ 658 คน เป็นชาย 307 คน เป็นหญิง 351 คน และยังมีแนวโน้มที่จะมีจำนวนประชากรเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ อย่างต่อเนื่องหมู่บ้านศรีพัฒนา

1.3 ด้านเศรษฐกิจทั้งหมู่บ้านและชุมชน

ชาวบ้านศรีพัฒนานั้นส่วนใหญ่แล้วมีอาชีพค้าขาย รองลงมาคืออาชีพรับจ้าง และประกอบอาชีพอิสระตามลำดับ มองในภาพรวมแล้วถือว่าความเป็นอยู่จัดว่าอยู่ในขั้นปานกลาง ฐานะโดยรวมของชาวบ้านก็อยู่ในระดับปานกลาง

1.4 วัฒนธรรม

ในเรื่องของวัฒนธรรมประเพณีต่างๆ ของชาวบ้านศรีพัฒนานั้น ก็จะคล้ายกับประเพณีของคนไทยทั่วไป ซึ่งเป็นการยึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติสืบต่อกันมาตั้งแต่สมัยโบราณมา ตัวอย่างเช่น ชายเมื่ออายุครบจะต้องบวชเพื่อเป็นการทดแทนบุญคุณของพ่อแม่และผู้มีพระคุณ ในหนึ่งรอบปีนั้นพอสรุปประเพณีสำคัญของชาวบ้านศรีพัฒนาได้ดังนี้

เดือนมกราคม ก็จะเป็นวันขึ้นปีใหม่ โดยที่ชาวบ้านจะมาร่วมกันทำบุญตักบาตรที่วัด บางคนอาจจะมีการส่งบัตรอวยพรเนื่องวันปีใหม่ให้แก่เพื่อนๆ หรือญาติผู้ใหญ่ บ้างก็ไปขอพรจากญาติผู้ใหญ่

เดือนกุมภาพันธ์ เป็นช่วงฤดูการในการทำบุญเทศน์มหาชาติ

เดือนมีนาคม ทำบุญตักบาตรเนื่องในวันมาฆบูชา

เดือนเมษายน ทำบุญตักบาตรในวันสงกรานต์ รดน้ำดำหัวผู้ใหญ่

เดือนพฤษภาคมและเดือนมิถุนายน ชาวบ้านนิยมบวชลูกบวชหลานในช่วงนี้

เดือนกรกฎาคม เป็นประเพณีของการเข้าพรรษา ชาวบ้านมักพากันไปร่วมทำบุญตักบาตรที่วัด พร้อมด้วยจะมีการ ไปรักษาศีลอยู่ที่วัด (ชาวบ้านเรียกว่า เข้าศีล) ในทุกๆ วันพระตลอดจนกว่าจะออกพรรษา

เดือนสิงหาคม ชาวบ้านจะพากันทำบุญตักบาตรเนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษาของสมเด็จพระบรมราชินีนาถ อีกทั้งยังมีการช่วยกันพัฒนาหมู่บ้าน

เดือนกันยายน ชาวบ้านจะร่วมกันนำกระยาสารทไปรวมกันที่วัด พร้อมด้วยการทำบุญตักบาตรที่วัด

เดือนตุลาคม ทำบุญตักบาตรเนื่องในวันออกพรรษา

เดือนพฤศจิกายนวันลอยกระทง

เดือนธันวาคม ทำบุญตักบาตรเนื่องในวันพ่อ และเป็นการเฉลิมฉลอง

เทศกาลส่งท้ายปีเก่าต้อนรับปีใหม่ ชาวบ้านจะร่วมเฉลิมฉลองกันอย่างสนุกสนาน ฟิน้อง ลูกหลานที่ไปทำงานต่างจังหวัดก็จะกลับบ้านเพื่อที่จะร่วมฉลองด้วย พร้อมด้วยมีการเตรียมข้าวของไว้สำหรับทำบุญตักบาตรในวันขึ้นปีใหม่ที่จะมาถึง

1.5 ข้อมูลด้านอื่น ๆ

- ลักษณะบางประการด้านเศรษฐกิจและอาชีพ

สืบเนื่องมาจากเหตุผลที่ว่าหมู่บ้านศรีพัฒนานั้นมีสถานประกอบการจำนวนมาก ไม่ว่าจะเป็นโรงงานอุตสาหกรรม สถานที่ราชการ บิมน้ำมัน เป็นต้น ส่งผลให้เกิดอาชีพค้าขายขึ้น ซึ่งปัจจุบันอาชีพค้าขายนั้นเป็นอาชีพส่วนใหญ่ของชาวบ้านบ้านศรีพัฒนา

- ลักษณะที่เป็นศักยภาพด้านดี

ลักษณะที่เป็นศักยภาพด้านดีที่เห็นได้ชัดจนคือทำเลที่ตั้งที่เหมาะสมของหมู่บ้าน เพราะวัดติดกับถนนสายหลักที่มุ่งสู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ถือว่าเป็นศักยภาพของหมู่บ้านได้ โอกาสที่หมู่บ้านจะมีการขยายตัวทางเศรษฐกิจและ โอกาสที่ชาวบ้านจะมีการสร้างงานสร้างรายได้ค่อนข้างสูง ส่งผลให้ชาวบ้านมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

- ลักษณะที่สื่อถึงความไม่เข้มแข็ง

สืบเนื่องมาจากการขยายตัวของประชากรที่เป็นไปด้วยความรวดเร็ว จำนวนประชากรในหมู่บ้านเพิ่มขึ้นตามไปด้วย ไม่ว่าจะเป็นการเพิ่มจำนวนประชากรโดยการเกิด หรือการเพิ่มจำนวนประชากรโดยการอพยพย้ายถิ่นฐานเข้ามาอาศัยในหมู่บ้านศรีพัฒนา ซึ่งเมื่อมีจำนวนประชากรเพิ่มมากขึ้น การติดต่อสื่อสารระหว่างกันก็เริ่มทำด้วยความยากลำบาก อีกทั้งยังมีการแบ่งพรรคแบ่งพวกเกิดขึ้น เป็นอุปสรรคที่สำคัญในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน และอุปสรรคในการพัฒนาหมู่บ้านให้มีความเจริญเติบโต

ลักษณะประชากร

หมู่บ้านศรีพัฒนา หมู่ที่ 4 ตำบลบ้านโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา มีจำนวนประชากร 658 ราย โดยที่เป็นชาย 307 ราย เป็นหญิง 351 ราย

ตารางที่ 4.1 จำนวนร้อยละของประชากรจำแนกตามลักษณะของประชากร

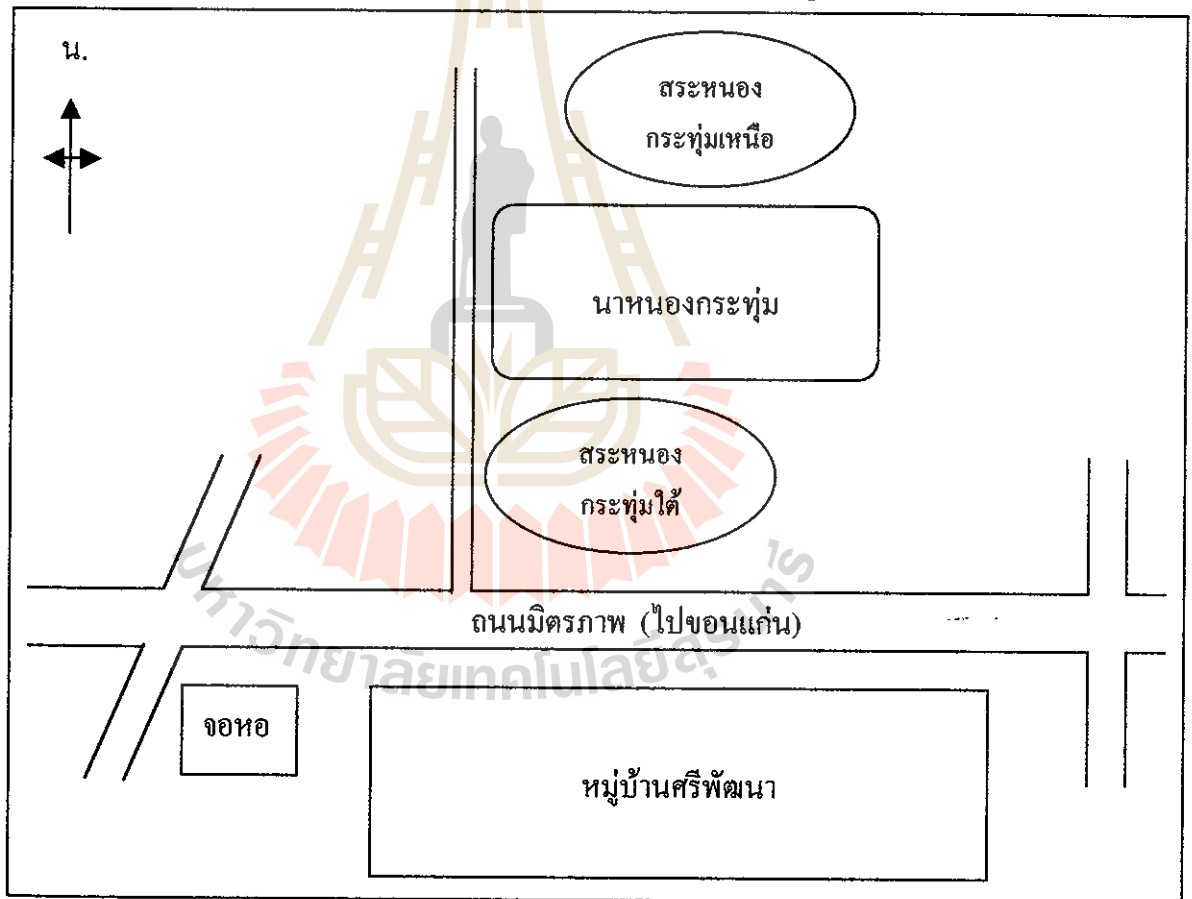
ลักษณะของประชากร	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
- ชาย	307	46.7
- หญิง	351	53.3
2. อายุ		
- 1 วัน - 3 ปีเต็ม	30	4.5
- 3 ปี 1 วัน - 6 ปีเต็ม	46	7.0
- 6 ปี 1 วัน - 12 ปีเต็ม	61	9.3
- 12 ปี 1 วัน - 14 ปีเต็ม	31	4.7
- 15 ปี 1 วัน - 18 ปีเต็ม	30	4.6
- 18 ปี 1 วัน - 50 ปีเต็ม	344	52.3
- 50 ปี 1 วัน - 60 ปีเต็ม	64	9.7
- 60 ปี 1 วันขึ้นไป	52	7.9

ที่มา : แบบ บร.1 , กชช.2ค. หมู่ที่ 4 บ้านศรีพัฒนา ตำบลบ้านโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา พ.ศ. 2544 ศรีไพร แชน โพธิ์ (2545)

แหล่งน้ำในหมู่บ้าน

แหล่งน้ำที่สำคัญของหมู่บ้านศรีพัฒนานั้นมีอยู่ 2 แห่งด้วยกัน คือ สระหนองกระทุ่มเหนือ และสระหนองกระทุ่มใต้ ซึ่งสระทั้งสองนี้เป็นสระที่ได้ขุดมาพร้อมกับการตั้งหมู่บ้าน และได้มีการขุดลอกแล้ว 1 ครั้ง ทั้งสองสระ เดิมทีสระทั้งสองนี้ชาวบ้านใช้เป็นแหล่งน้ำสำหรับอุปโภคและบริโภคในอดีต แต่ปัจจุบันนี้ระบบสาธารณูปโภคคือน้ำประปาได้เข้ามามีบทบาทในหมู่บ้าน การใช้น้ำจากสระทั้งสองนี้จึงถูกละทิ้งไป

แผนภาพที่ 4.1 แสดงตำแหน่งของแหล่งน้ำที่สำคัญของหมู่บ้านศรีพัฒนา

ที่มา : ศรีไพร แชน โฟธิ์ (2545)

แหล่งน้ำภายในหมู่บ้านศรีพัฒนาทั้งที่เป็นของสาธารณะและของส่วนบุคคลนั้น มีรายละเอียดดังนี้คือ บ่อน้ำตื้น 11 บ่อ สามารถใช้ได้ตลอดปี บ่อน้ำบาดาล 11 บ่อ สามารถใช้ได้ตลอดปี และสระน้ำอีก 4 สระ ซึ่งสามารถใช้ได้ตลอดปีเช่นกัน

2. ผลการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านศรีพัฒนาโดยภาพรวม (หน่วยระบบ A)

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านศรีพัฒนาโดยภาพรวม (หน่วยระบบ A) จะพิจารณาเชิงระบบ โดยแบ่งเป็นการประเมินปัจจัยนำเข้า กระบวนการและผลผลิต ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 ผลการประเมิน โครงการกองทุนหมู่บ้านบ้านศรีพัฒนาโดยภาพรวมพบว่า

1) นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (I1) จากการสัมภาษณ์และเปิดเวทีชาวบ้านในหมู่บ้านพบว่า ชาวบ้านในหมู่บ้านศรีพัฒนาส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจถึงนโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับโครงการกองทุนหมู่บ้าน มีเพียงส่วนน้อยที่ยังไม่เข้าใจ แต่ที่ชาวบ้านส่วนใหญ่ให้ทัศนะเกี่ยวกับนโยบายกองทุนหมู่บ้านว่า เป็นสิ่งที่ดี ช่วยให้ชาวบ้านมีแหล่งเงินทุนกู้ยืมเพื่อนำไปลงทุนประกอบอาชีพ และทำให้เกิดการสร้างงานสร้างรายได้ ลดการว่างงานของชาวบ้าน

2) เงิน 1 ล้านบาท (I2) เงินกองทุนหมู่บ้านบ้านศรีพัฒนาได้รับการจัดสรรมาเมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน พ.ศ. 2544 เริ่มดำเนินการปล่อยให้สมาชิกกู้ครั้งแรกในวันที่ 28 พฤศจิกายน พ.ศ. 2544 เริ่มแรกมีสมาชิก 95 ราย ปัจจุบันมีสมาชิก (เดือนมิถุนายน) 133 ราย การอนุมัติกู้ยืมปัจจุบัน (เดือนมิถุนายน) 884,000 บาท จำนวนสมาชิกที่กู้ยืมทั้งหมด (เดือนมิถุนายน) จำนวน 91 ราย

3) คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านบ้านศรีพัฒนา (I3) ในการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านศรีพัฒนานั้น ได้มีการจัดทำเวทีประชาคม 2 ครั้งด้วยกัน ครั้งแรกเมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม พ.ศ. 2544 มีผู้เข้าร่วมเวทีประชาคม 108 ราย ซึ่งการประชาคมในครั้งนี้เป็นารชี้แจงเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน การดำเนินการจัดตั้ง และการเลือกตั้งคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ครั้งที่สองจัดขึ้นเมื่อวันที่ 15 กรกฎาคม พ.ศ. 2544 มีผู้เข้าร่วมเวทีประชาคม 128 ราย การประชาคมในครั้งที่ 2 นี้ เป็นการยกร่างระเบียบข้อบังคับของกองทุนหมู่บ้าน การจัดทำเวทีประชาคมทั้ง 2 ครั้งนี้ ทางหมู่บ้านศรีพัฒนาจัดขึ้นมานั้น บ่งบอกได้ว่าเป็นการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านได้อย่างโปร่งใสและเป็นไปตามระเบียบข้อบังคับที่ทางสำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนด ซึ่งคณะกรรมการที่ได้เลือกตั้งมานั้นมีจำนวน 9 คน เป็นชาย 5 คน เป็นหญิง 4 คน ซึ่งรายชื่อของคณะกรรมการทั้ง 9 คนนี้ได้กล่าวไว้แล้วในบทที่ 3 วิธีการดำเนินการประเมินโครงการหน้าที 13 หัวข้อประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

4) อื่น ๆ ที่เป็นปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A

- เงินที่ผู้ชำระคืน (I4) เงินกู้ที่สมาชิกกองทุนหมู่บ้านศรีพัฒนากู้ยืมไปนั้น ได้มีการชำระคืนเป็นแบบรายเดือน ซึ่งจากการติดตามผลพบว่ามีการชำระคืนตามกำหนดเวลาครบเกือบทุกราย มีเพียงบางรายเท่านั้นที่อาจจะชำระคืนเงินกู้ล่าช้าไปบ้าง

- ผู้สมัครขอกู้ (I5) ในการสมัครขอกู้นั้นมีการยื่นคำขอู้เพิ่มขึ้นทุก ๆ เดือน เนื่องจากว่าหมู่บ้านศรีพัฒนาปล่อยกู้เป็นแบบรายเดือน ดังนั้นสมาชิกที่ยังไม่ได้กู้สามารถที่จะยื่นคำขอู้ได้ การปล่อยกู้แบบนี้มีผลดีต่อชาวบ้านเนื่องจากว่าทำให้เกิดการหมุนเวียนรายได้อย่างแท้จริง

- ทุนสะสมของหมู่บ้าน (I6) หมู่บ้านศรีพัฒนาได้มีการระดมทุนโดยการให้ชาวบ้านที่มีความประสงค์ที่จะเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้านนั้นจะต้องมีหุ้นกับทางกองทุนหมู่บ้านศรีพัฒนา ซึ่งหุ้น ๆ หนึ่งมีมูลค่าหุ้นละ 10 บาท สมาชิกแรกเข้านั้นจะต้องถือหุ้นอย่างน้อยสิบหุ้น แต่ต้องไม่เกิน 1 ใน 5 ของจำนวนหุ้นทั้งหมดที่มีอยู่ในกองทุน การที่ปฏิบัติเช่นนี้ก็เพื่อเป็นการระดมทุนเพื่อเป็นทุนสะสมของหมู่บ้านและเพื่อให้เกิดการเห็นความสำคัญของกองทุนหมู่บ้านของสมาชิกกองทุน

- บัณฑิตกองทุนหมู่บ้าน (I7) กองทุนหมู่บ้านบ้านศรีพัฒนา มีบัณฑิตกองทุนหมู่บ้านชื่อ นายศรีไพร แชนโพธิ์ ได้เข้ามาปฏิบัติหน้าที่ตั้งแต่เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2544 ถึงเดือน กันยายน พ.ศ. 2545 รวมระยะเวลาทั้งสิ้น 10 เดือน โดยที่บัณฑิตกองทุนหมู่บ้านนั้นจะต้องเก็บข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน และข้อมูลเกี่ยวกับบริบทต่าง ๆ ในชุมชน เพื่อนำไปทำการประเมินโครงการ

2.2 ผลการประเมินกระบวนการกองทุนหมู่บ้านบ้านศรีพัฒนา

1) การคัดเลือกผู้กู้ (P1) การคัดเลือกผู้กู้ของกองทุนหมู่บ้านบ้านศรีพัฒนาโดยภาพรวมพบว่ามีความโปร่งใส เป็นระบบ และชัดเจน ผู้สมัครมีการยื่นคำขอู้ จากนั้นมีการพิจารณาอนุมัติให้กู้โดยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน

2) การแนะนำวิธีทำธุรกิจ (P2) ในส่วนของการแนะนำวิธีทำธุรกิจนั้นถือว่ายังไม่มีการเข้ามาสนับสนุนตรงส่วนนี้ ชาวบ้านดำเนินการทางธุรกิจเองโดยอาศัยความรู้และภูมิปัญญาของชาวบ้านเอง

3) การรับชำระหนี้ (P3) การชำระหนี้มีการชำระหนี้โดยทางกองทุนหมู่บ้านเป็นผู้เก็บรวบรวมแล้วนำส่งที่ธนาคารเอง โดยเน้นถึงความสะดวกสบายของสมาชิก มีความโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้

4) การทำบัญชี (P4) การทำบัญชีนั้นทางกองทุนได้มีการจัดทำบัญชีที่เป็นระบบ สามารถตรวจสอบได้

5) การตลาด (P5) ในส่วนของการตลาดนั้นมองในภาพรวมแล้วถือว่ายังไม่ดีเท่าที่ควรยังขาดการช่วยเหลือและสนับสนุนในเรื่องของการตลาด

6) บทบาทของนักศึกษา (P6) นักศึกษาหรือว่าบัณฑิตกองทุนหมู่บ้านนั้นมีส่วนช่วยในการเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น

2.3 ผลการประเมินผลผลิตของกองทุนหมู่บ้านบ้านศรีพัฒนา

- 1) ผลโดยตรง พบว่า กองทุนหมู่บ้านบ้านศรีพัฒนาได้ดำเนินการปล่อยกู้ให้แก่สมาชิกกู้ยืมทั้งหมด (เดือนมิถุนายน) จำนวน 91 ราย การอนุมัติกู้ยืมปัจจุบัน (เดือนมิถุนายน) เป็นเงิน 884,000 บาท เกิดการหมุนเวียนของเงินทุนแก่ชาวบ้าน ทำให้ชาวบ้านมีแหล่งเงินทุนกู้ยืมไม่ต้องไม่กู้ยืมเงินจากนายทุนนอกระบบที่มีการคิดอัตราดอกเบี้ยที่สูง ส่งผลให้ชาวบ้านมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น
- 2) ผลกระทบโดยตรง พบว่า เมื่อสมาชิกมีเงินทุนก็สามารถที่จะนำเงินที่กู้ยืมมาได้นั้นไปดำเนินการตามที่เขียนขอกู้ ทำให้เกิดอาชีพต่าง ๆ ขึ้น ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็นหมวดหลัก ๆ ได้ดังนี้คือ อาชีพการเกษตร ค้าขาย บริการ และอื่นๆ ทำให้ชาวบ้านมีการสร้างงานสร้างอาชีพ ยกระดับความเป็นอยู่ของชาวบ้านให้ดีขึ้น
- 3) ผลกระทบทางอ้อม พบว่า กองทุนหมู่บ้านช่วยเพิ่มศักยภาพและความเข้มแข็งของชุมชน ทำให้เกิดเครือข่ายการเรียนรู้ชาวบ้านมีการเรียนรู้วิธีการดำเนินธุรกิจในด้านต่าง ๆ มีความสามารถในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ทำให้ท้องถิ่นมีเครือข่ายการตลาด และยังช่วยให้ท้องถิ่นมีภูมิคุ้มกันทางด้านเศรษฐกิจ ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้

3. ผลการดำเนินการประเมินกิจการของผู้กู้แต่ละราย (หน่วยระบบ B)

การประเมินการดำเนินกิจการของผู้กู้แต่ละรายจะพิจารณาปัจจัยนำเข้ากระบวนการและผลผลิตของผู้กู้ ของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านบ้านศรีพัฒนา ซึ่งมีจำนวนสมาชิกจำนวน 133 ราย มีสมาชิกที่กู้เงินจำนวน 91 ราย แบ่งเป็น 4 กลุ่มอาชีพ ได้แก่ อาชีพค้าขาย อาชีพเกษตร อาชีพบริการ และอื่นๆ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1 ผลการประเมินบริบทนำเข้าของผู้กู้แต่ละรายของกองทุน

ผลการประเมินบริบทนำเข้าของผู้กู้แต่ละรายของกองทุนหมู่บ้านบ้านศรีพัฒนาจะพิจารณาคำชี้วัดที่สำคัญ ได้แก่ ความรู้ ทรัพย์สิน หนี้สิน หนี้สินจากนายทุนนอกระบบ อาชีพหลัก รายได้ ประสบการณ์ ซึ่งผู้วิจัยจะนำเสนอผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของผู้กู้โดยแบ่งตามกลุ่มอาชีพดังกล่าวในตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 ตารางตัวชี้วัดบริบทของผู้กู้แต่ละราย กองทุนหมู่บ้านศรีพัฒนา พ.ศ. 2544 – 2545.

ลำดับ	ชื่อ-นามสกุล	ความรู้	ทรัพย์สิน	หนี้สิน	หนี้นอก ระบบ	อาชีพ	รายได้ (บาท/เดือน)	ประสบ การณ์ (ปี)
1	นายบัว เนินพิมาย	N/A	บ้าน+ที่ดินทำกิน	N/A	N/A	ค้าขาย	5,000	N/A
2	นางทิพย์รัตน์ เนินพิมาย	ป.6	N/A	-	-	ค้าขาย	6,500	N/A
3	นางสุนทร ช้อยหอ	ป.6	บ้าน+ที่ดินทำกิน	10,000	-	ค้าขาย	9,000	N/A
4	นายชูธร มาตรการสูง	ม.3	บ้าน+ที่ดินทำกิน	-	-	รับจ้าง	10,000	6
5	นายอานนท์ กันโพธิ์	ป.6	บ้าน+ที่ดินทำกิน+ รถยนต์	-	-	ค้าขาย	5,000	N/A
6	ร.ต.ต.ถวิล เปรมปรีดี	N/A	บ้าน+ที่ดินทำกิน	-	-	รับราชการ	6,000	39
7	นายราชนทร์ นุชรอด	ป.6	บ้าน+ที่ดินทำกิน	-	-	ค้าขาย	6,000	N/A
8	นายทฤษฏ์ ถมโพธิ์	ป.4	บ้าน+ที่ดินทำกิน+ รถยนต์	-	-	รับจ้าง	15,000	11
9	นายเที่ยง พันโพธิ์	ป.4	บ้าน+ที่ดินทำกิน+ รถจักรยานยนต์	-	-	ค้าขาย	6,000	15
10	นางหนู เลิศขุนทด	ป.4	บ้าน	-	-	ค้าขาย	6,000	N/A
11	นางเหรียญ ถนอมในเมือง	ป.4	บ้าน	-	-	รับจ้าง	8,000	N/A
12	นายจิรวุฒินันท์ กองโพธิ์	ม.3	บ้าน+รถจักรยาน ยนต์	-	-	ค้าขาย	6,500	4
13	นางนิตยา สงสรรณ้อย	ป.4	บ้าน+ที่ดินทำกิน+ รถจักรยานยนต์	ธ.ออม สิน	-	ค้าขาย	8,000	5
14	นายสมิท ชูเกาะ	มศ.5	บ้าน+ที่ดินทำ กิน+รถยนต์+รถ จักรยานยนต์	-	-	ค้าขาย	12,000	3
15	นายชวน โอนนอก	N/A	บ้าน+ที่ดินทำกิน+ รถยนต์+รถจักร ยานยนต์	-	-	ข้าราชการ บำนาญ	7,000	35
16	นางสมพิศ ศิริรุ่งสกุลวงศ์	ป.4	บ้าน+ที่ดินทำกิน+ รถยนต์+รถจักร ยานยนต์	-	-	ค้าขาย	20,000	20
17	นางวิภา ชูเกาะ	N/A	บ้าน+ที่ดินทำกิน+ รถยนต์+รถจักร ยานยนต์	-	-	รับจ้าง	12,000	N/A
18	นางแสงจันทร์ ฉิมมาแก้ว	ป.4	บ้าน+ที่ดินทำกิน+ รถจักรยานยนต์	10,000	-	ค้าขาย	20,000	N/A
19	นางสาวพุทธชาติ วงศ์เดโช	ม.3	N/A	-	-	ค้าขาย	18,000	N/A
20	นางกรรณิการ์ ดีถิ่นเทียะ	ป.6	บ้าน+ที่ดินทำกิน+	-	-	ค้าขาย	12,000	5

ลำดับ	ชื่อ-นามสกุล	ความรู้	ทรัพย์สิน	หนี้สิน	หนี้นอก ระบบ	อาชีพ	รายได้ (บาท/เดือน)	ประสบการณ์ (ปี)
21	นายหิน พับโพธิ์	ป.4	รถจักรยานยนต์	-	-	รับจ้าง	5,000	N/A
22	นางช้อน วงศ์โคโซ	ป.4	บ้าน+ที่ดินทำกิน+ รถยนต์	15,000	-	ค้าขาย	18,000	10
23	นางดวงใจ เรืองสนาม	ป.6	บ้าน	10,000	-	ค้าขาย	6,000	N/A
24	นางจินตนา เกลิขุนทด	ป.6	บ้าน+รถยนต์	-	-	รับจ้าง	8,000	N/A
25	นางสำรวย เกลาโพธิ์	ป.6	N/A	-	-	รับจ้าง	5,000	N/A
26	น.ส.อุไรรัตน์ คุณมี	N/A	N/A	-	-	N/A	8,000	N/A
27	นางวัชรพันธ์ นราศรี	N/A	N/A	-	-	N/A	9,000	N/A
28	จ.ส.อ.นัด จอคนอก	N/A	บ้าน+ที่ดินทำกิน	-	-	N/A	16,000	N/A
29	นางพรทิพย์ สัมจะบก	N/A	N/A	-	-	N/A	8,000	N/A
30	นางฉวี มณีพินิจ	N/A	N/A	-	-	N/A	9,000	N/A
31	พ.ต.สุนันท์ คำจตุรัส	มศ.5	บ้าน+ที่ดินทำกิน+ รถยนต์+รถจักร ยายนต์	-	-	ข้าราชการ	15,000	30
32	นางวรางค์รัตน์ พิจารณ์	ปริญญา ตรี	N/A	-	-	ข้าราชการ	15,000	14
33	จ.ส.อ.ชูชาติ คีสันเทียะ	มศ.5	บ้าน+ที่ดินทำกิน+ รถยนต์+รถจักร ยายนต์	-	-	ข้าราชการ	12,000	17
34	นางวันเต็ม คงน้อย	ป.6	รถจักรยานยนต์	ธ.ออม สิน	-	ค้าขาย	8,000	10
35	นางจิรนันท์ คำจตุรัส	ป.6	-	-	-	ค้าขาย	5,000	8
36	นายสนอง ศรีนาค	ป.6	รถยนต์+รถจักร ยายนต์	-	-	ช่าง	12,000	9
37	นางสละ กันโพธิ์	ป.6	บ้าน+รถยนต์+รถ จักรยานยนต์	10,000	10,000	ค้าขาย	7,000	5
38	นางนันทพร คำจตุรัส	ป.6	-	-	-	ค้าขาย	4,500	N/A
39	นางดวงพร พับโพธิ์	ป.ว.ช.	รถจักรยานยนต์	-	-	รับจ้าง	5,000	2
40	นางบัวลอย เชื้อนโพธิ์	ป.4	บ้าน+ที่ดินทำกิน+ รถยนต์+รถจักร ยายนต์	-	10,000	ทำนา	15,000	15
41	นางวันษา ถินนอก	N/A	N/A	-	-	N/A	16,000	N/A
42	นายสมาน เปี่ยมพิมาย	มศ.5	บ้าน+ที่ดินทำกิน+ รถยนต์	-	-	เกษตรกร	8,000	20
43	นายวิเชียร ทมโพธิ์	ป.ว.ศ.	-	-	-	รับจ้าง	10,000	2
44	นางจำปี กันโพธิ์	ป.6	บ้าน+ที่ดินทำกิน+ รถยนต์	10,000	-	ค้าขาย	10,000	5

ลำดับ	ชื่อ-นามสกุล	ความรู้	ทรัพย์สิน	หนี้สิน	หนี้นอกระบบ	อาชีพ	รายได้ (บาท/เดือน)	ประสบการณ์ (ปี)
45	นายันทพล คำจตุรัส	ม.6	-	-	-	รับจ้าง	N/A	N/A
46	นายสุชาติ เนาวสันเทียะ	ป.6	N/A	-	-	รับจ้าง	13,000	7
47	นายสมชาย สุขกลาง	ป.6	N/A	-	-	รับจ้าง	6,000	6
48	นายอุดม พับโพธิ์	ม.3	บ้าน+รถจักรยานยนต์	-	-	รับจ้าง	6,000	7
49	นางพนา ชะมังพล	ป.6	บ้าน+ที่ดินทำกิน+รถจักรยานยนต์	-	-	ช่างตัดผม	12,000	4
50	นางสมหวัง บุญศรี	N/A	N/A	-	-	รับจ้าง	6,500	N/A
51	นางนวลฉวี สุจริต	N/A	บ้าน	-	-	รับจ้าง	6,000	N/A
52	นายสมหวัง ไบโพธิ์	ป.4	บ้าน+ที่ดินทำกิน+หอพัก+รถยนต์	-	-	ห้องเช่า+หอพัก	9,000	9
53	นายวิทยา ไบโพธิ์	ม.6	หอพัก+ที่ดินทำกิน+รถยนต์+รถจักรยานยนต์+ร้านอาหาร	15,000	-	ค้าขาย	8,000	2
54	น.ส.วรรณมา เนินพิมาย	N/A	N/A	-	-	ค้าขาย	7,000	N/A
55	นาวสมส่วน คุ้มกลาง	ป.6	หอพัก+บ้าน+ที่ดินทำกิน+รถยนต์+รถจักรยานยนต์	-	-	ค้าขาย	16,000	5
56	นางแอ๊ด ไขโพธิ์	ป.4	บ้าน+ที่ดินทำกิน+รถจักรยานยนต์	-	-	เกษตรกร	6,000	15
57	นายปรีชา พับโพธิ์	ม.3	รถจักรยานยนต์	-	-	ค้าขาย	5,000	2
58	นางนิลา สุวรรณศรี	ม.3	บ้าน+ที่ดินทำกิน+รถจักรยานยนต์	-	-	รับจ้าง	6,500	5
59	นางฉมาภรณ์ พันธูมา	N/A	N/A	-	-	รับจ้าง	6,000	N/A
60	นายอภิเดช รัตนมงคล	N/A	N/A	-	-	รับจ้าง	7,000	N/A
61	นายมงคล ธรรมกุล	ม.3	-	-	-	รับจ้าง	4,000	N/A
62	นายประชา บาคารโพธิ์	ป.ว.ช	บ้าน+ที่ดินทำกิน+รถยนต์+รถจักรยานยนต์	-	-	ค้าขาย	15,000	10
63	นายเทอดศักดิ์ จันทร์รัมย์	ป.6	รถจักรยานยนต์	-	-	ค้าขาย	6,500	8
64	นางปราณี กำนันดีสุข	N/A	N/A	-	-	ค้าขาย	7,000	N/A
65	นางมาลัย ถมโพธิ์	ป.4	บ้าน+ที่ดินทำกิน+รถยนต์	-	-	เกษตร	15,000	15
66	นายธีรวุฒิ ศิริรุ่งสกุลวงศ์	ม.3	บ้าน+ที่ดินทำกิน+รถยนต์+รถจักรยานยนต์	-	-	ค้าขาย	30,000	20

ลำดับ	ชื่อ-นามสกุล	ความรู้	ทรัพย์สิน	หนี้สิน	หนี้นอกระบบ	อาชีพ	รายได้ (บาท/เดือน)	ประสบการณ์ (ปี)
67	น.ส.สาวภาภย์ เลิศวรฤทธิ	N/A	N/A	-	-	ค้าขาย	6,000	N/A
68	น.ส.วันเพ็ญ เชื้อนโพธิ์	ม.3	หอพัก+บ้าน+รถจักรยายนต์	-	-	รับจ้าง	10,000	7
69	นายสมบุญรณ คุ้มกลาง	ป.6	บ้าน+ที่ดินทำกิน+รถยนต์+รถจักรยานยนต์	-	-	ค้าขาย	12,000	5
70	นายธีรสิทธิ์ ศิริรุ่งสกุลวงศ์	ม.3	บ้าน+ที่ดินทำกิน+รถยนต์+รถจักรยานยนต์	-	-	ค้าขาย	30,000	20
71	นายบุญถึง ถมโพธิ์	ป.ว.ส	-	-	-	ช่าง	15,000	3
72	นายเกษม คุ้มจะบก	N/A	N/A	-	-	ค้าขาย	6,000	N/A
73	นายสมมาตร ชูชีพ	ม.3	N/A	-	-	รับจ้าง	6,500	N/A
74	นายช่วย ปลอดกลาง	ป.4	บ้าน+ที่ดินทำกิน	-	5,000	รับจ้าง	4,500	20
75	นายฉลอง กั้นโพธิ์	ม.6	บ้าน+หอพัก+รถยนต์	-	-	ค้าขาย	7,000	5
76	นายวุฒินันท์ โอนนอก	ปริญญาตรี	บ้าน+รถยนต์	-	-	รับจ้าง	7,000	5
77	นางประภาพรพรณ ชื่นโพธิ์	ปริญญาตรี	หอพัก+รถยนต์	-	-	ค้าขาย	8,000	6
78	นายสรรพศิริ เปรมปรีดี	ป.ว.ส.	รถจักรยานยนต์	-	-	รับจ้าง	6,000	4
79	นายวินัย ชูชีพ	ป.ว.ส.	N/A	-	-	รับจ้าง	5,000	N/A
80	นางจตุรงค์ ตรีนอก	N/A	N/A	-	-	ค้าขาย	5,000	N/A
81	นางสุบิน จอคนอก	ม.6	บ้าน	-	-	รับจ้าง	6,000	N/A
82	น.ส.นุชจรี ครัวงูเหลือม	ม.3	บ้าน+ที่ดินทำกิน	-	-	ค้าขาย	7,000	4
83	นายพูนสุข กั้นหนิดสุข	N/A	N/A	-	-	ค้าขาย	6,500	N/A
84	นางสมพร นุชรอด	N/A	บ้าน	-	-	ค้าขาย	7,000	N/A
85	นางสมพิศ ชิดทอง	N/A	บ้าน+ที่ดินทำกิน	-	-	ค้าขาย	6,500	N/A
86	นางบุญมา ปลอดกลาง	ป.6	บ้าน+ที่ดินทำกิน	-	-	ค้าขาย	7,000	N/A
87	นางสมพร สุขกลาง	N/A	N/A	-	-	ค้าขาย	5,000	N/A
88	นายชวน สงตระน้อย	ป.4	บ้าน+ที่ดินทำกิน+รถจักรยานยนต์	-	-	ค้าขาย	7,000	5
89	นางสุภาพร เกลาโพธิ์	ป.6	บ้าน	-	-	ค้าขาย	5,000	5
90	น.ส.ปรียาภรณ์ กุคนอก	N/A	N/A	-	-	รับจ้าง	5,000	N/A
91	นายสุกเชคค์ เรืองสนาม	ป.ว.ส	N/A	-	-	รับจ้าง	8,000	8
92	นายบุญหลาย ธรรมกุล	N/A	N/A	-	-	รับจ้าง	4,500	N/A
93	นางคำพวน เปรี้ยวพินาย	ป.6	บ้าน+ที่ดิน+รถยนต์	-	-	เกษตรกร	5,000	N/A

ลำดับ	ชื่อ-นามสกุล	ความรู้	ทรัพย์สิน	หนี้สิน	หนี้นอก ระบบ	อาชีพ	รายได้ (บาท/เดือน)	ประสบการณ์ (ปี)
94	น.ส.สมปอง ถมโพธิ์	ม.6	N/A	-	-	รับจ้าง	5,500	8
95	น.ส.มาลัย ชูชีพ	ม.6	N/A	-	-	N/A	5,000	N/A
96	นายกิติวุฒิ โอนนอก	ป.ว.ส	N/A	-	-	รับจ้าง	7,000	N/A
97	นายสุนทร คำชู	N/A	N/A	-	-	รับจ้าง	6,000	N/A
98	นายวิระนนท์ แสนกุล	N/A	N/A	-	-	รับจ้าง	6,000	N/A
99	นายประทีป ลอยพิมาย	N/A	N/A	-	-	รับจ้าง	5,500	N/A
100	นางสุนีย์ ศรีนาค	ป.6	บ้าน+ที่ดิน+รถ จักรยายนต์	-	-	รับจ้าง	8,000	4
101	นายสมบัติ จิงโพธิ์	ป.6	รถจักรยานยนต์	-	-	รับจ้าง	6,000	8
102	นายดวงศ์ เมืองกลาง	ป.6	บ้าน+รถยนต์	-	-	ค้าขาย	7,500	6
103	นายธีรพล มณีพิงิจ	N/A	N/A	-	-	ค้าขาย	6,000	N/A

ที่มา: แบบ บร.11 กองทุนหมู่บ้านบ้านศรีพัฒนา พ.ศ. 2544 – พ.ศ. 2545

หมายเหตุ

1. ทรัพย์สินของผู้ยื่นไม่สามารถระบุเป็นตัวเลขได้ ผู้วิจัยได้นำเสนอเป็นชื่อของทรัพย์สินแทน
2. N/A หมายถึง ไม่พบข้อมูล

กล่าว โดยภาพรวมแล้วบริบทของผู้ดูแลแต่ละราย แสดงให้เห็นถึงความพร้อมในการดำเนินธุรกิจ หรือกิจกรรมทางธุรกิจของแต่ละคนคือ

สมาชิกส่วนใหญ่มีความรู้ความรู้อย่างดี จบการศึกษาภาคบังคับ ทรัพย์สินส่วนใหญ่มีบ้านและมีที่ดินทำกินเป็นของตัวเองไม่จำเป็นต้องเช่าที่ดินในการทำมาหากิน ในเรื่องของหนี้สินทั้งในและนอกระบบ พบว่ามีส่วนน้อยที่มีหนี้สินอยู่ในส่วนของอาชีพสามารถแบ่งเป็นกลุ่มใหญ่ ๆ ได้ 4 กลุ่มคือ ค้าขาย เกษตร รับจ้างหรือบริการ และอื่นๆ ซึ่งแต่ละอาชีพนั้นก็ล้วนแล้วแต่สร้างรายได้ให้แก่สมาชิกทุกคนได้ โดยที่รายได้ของสมาชิกส่วนใหญ่มีรายได้สามารถเลี้ยงตัวเองและครอบครัวได้ไม่เดือดร้อน ในเรื่องของประสบการณ์แล้วส่วนใหญ่แล้วสมาชิกมีประสบการณ์ในการทำงานมาก่อนแล้ว

3.2 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของผู้ดูแลราย

การประเมินปัจจัยนำเข้าการประเมินกิจการของผู้ดูแลราย จะพิจารณาจากตัวชี้วัดที่สำคัญ 5 ตัวชี้วัด ได้แก่ เงินกู้ที่ได้ เงินอื่นๆ สถานที่ วัดดูดิบ เทคนิคที่ทำงาน และกำลังงาน ในกรณีของสมาชิกผู้ดูแลรายของกองทุนหมู่บ้านบ้านศรีพัฒนา ตัวชี้วัดดังกล่าวจะนำเสนอในตารางที่

4.3

ตารางที่ 4.3 ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้าของผู้ดูแลรายกองทุนหมู่บ้านบ้านศรีพัฒนา พ.ศ. 2544 – 2545

กลุ่มอาชีพ	สมาชิก	เงินกู้	เงินอื่นๆ	สถานที่ + วัดดูดิบ	เทคนิค	กำลังงาน
ค้าขาย	68 คน	1,072,800	-	ที่บ้านของสมาชิก ผู้กู้เอง และก็ตาม โรงงานอุตสาหกรรม กรรมในพื้นที่หมู่บ้าน	ส่วนมากเป็นการ ขายกับข้าว และ แกงประเภทต่างๆ โดยการบรรจุใส่ถุง ไปขาย	ผลิตกัน เองภายใน ครอบครัว ไม่มีการ จ้างแรงงาน
เกษตร	14 คน	249,600	-	ตามเลือกสวนไร่นา ของสมาชิกผู้กู้	เป็นการทำโดย อาศัยภูมิปัญญาชาวบ้าน ผสมผสานกับการเกษตรสมัย ใหม่	ส่วนมาก ทำกันเอง ภายใน ครอบครัว มีส่วน น้อยที่มี การจ้าง งาน
บริการ และช่าง	15 คน	235,200	-	ที่บ้านของสมาชิก ผู้กู้เอง	โดยการเปิดร้านที่ บ้านพักอาศัยของ ตนเอง เช่น เปิด เป็นร้านเสริมสวย หรือซ่อมรถ การ ทำงานก็โดยอาศัย ความรู้และทักษะ ของตัวเอง	

กลุ่มอาชีพ	สมาชิก	เงินทุน	เงินอื่นๆ	สถานที่ + วัตถุประสงค์	เทคนิค	กำลังงาน
อื่นๆ	6 คน	127,200	-	ที่บ้านของสมาชิก ผู้กู้เอง	โดยส่วนมากกลุ่ม อาชีพนี้คือ ธุรกิจ ห้องเช่า เปิดบริการ ให้แก่คนทั่วไป และนักเรียนนักศึกษา	มีการจ้าง ลูกจ้าง 1-2 คนต่อ 1 ห้องพักเพื่อ ทำหน้าที่ดูแล ความ เรียบร้อย

ที่มา : สมาชิกผู้กู้ กองทุนหมู่บ้านบ้านศรีพัฒนา พ.ศ.2544 – พ.ศ. 2545

กล่าวโดยภาพรวมแล้วปัจจัยนำเข้าของผู้กู้แต่ละรายแสดงให้เห็นถึงกระบวนการและความสามารถในการดำเนินธุรกิจของผู้กู้ในภาพรวม โดยที่อาชีพส่วนใหญ่ของสมาชิกคือ อาชีพค้าขาย รองลงมาคือการบริการ การเกษตร และอื่นๆ ตามลำดับ โดยที่อาศัยความรู้ความสามารถและภูมิปัญญาท้องถิ่นผสมผสานกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ในการดำเนินธุรกิจ ซึ่งส่วนใหญ่แล้วสถานที่ที่ใช้ในการดำเนินธุรกิจจะอยู่ในหมู่บ้านและบริเวณใกล้เคียง เน้นการผลิตกันเองภายในครอบครัวมี ส่วนน้อยที่มีการจ้างลูกจ้าง

3.3 ผลการประเมินกระบวนการของผู้กู้แต่ละราย

ในแง่ของกระบวนการของผู้กู้แต่ละราย ผู้วิจัยจะพิจารณาตามกลุ่มอาชีพ โดยที่ให้ความสำคัญกับตัวชี้วัด ตัวแปรต่างๆ ดังแสดงในตาราง 4.4

ตารางที่ 4.4 แสดงผลการประเมินกระบวนการของผู้กู้แต่ละราย

กระบวนการ	ค้าขาย	เกษตร	บริการ + ช่างต่างๆ	อื่นๆ
1. การทำกิจการ ถูกวิธี	ส่วนมากแล้วกลุ่มนี้ ดำเนินการทำกิจการ อย่างถูกวิธีแล้ว เพียงแต่ ขาดความรู้ในการหา ช่องทางการตลาดใหม่ ๆ และการเพิ่มปริมาณ ยอดขาย	กลุ่มนี้ยังขาดความรู้ ความเข้าใจในการทำ การที่ถูกวิธี ที่ผ่าน มานั้นเป็นการดำเนิน การตามธรรมชาติ ยัง ขาดความรู้สมัยใหม่ที่ จะนำมาช่วยในการเพิ่ม ผลผลิตให้ได้เต็มเม็ด เต็มหน่วย	กลุ่มนี้ดำเนินการทำกิจ การอย่างถูกวิธีแล้วเพราะ ว่าส่วนใหญ่เป็นอาชีพ ด้านช่างต่างๆ ซึ่งข้อมได้ รับการฝึกฝนอบรม และ ผ่านประสบการณ์ในการ ทำงานมาพอสมควรแล้ว	กลุ่มนี้ดำเนินการทำ กิจการอย่างถูกวิธีแล้ว สิ่งที่จะต้องเพิ่มเติมคือ ต้องมีการบริหารจัดการ ที่ดี

กระบวนการ	ค้าขาย	เกษตร	บริการ + ช่างต่างๆ	อื่น ๆ
2. การหาตลาดที่ดี	ยังขาดการหาช่องทาง การตลาดใหม่ ๆ ซึ่งที่เป็นอยู่เดิมนั้นไม่มีการหาช่องทางทางการตลาดใหม่ ๆ ทำให้ยอดขายลดลง เนื่องจากมีการแข่งขันกันสูงระหว่างผู้ค้าด้วยกันเอง	ยังไม่มีตลาดที่ดีที่ผลผลิตที่ออกมาได้ก็จำหน่ายให้แก่คนในชุมชนเป็นส่วนใหญ่	มีการหาตลาดที่ดีมีการเลือกทำเลที่ตั้ง สถานที่ประกอบการได้อย่างเหมาะสม	มีการหาตลาดที่ดีมีการเลือกทำเลที่ตั้งสถานที่ประกอบการได้อย่างเหมาะสม เพราะว่ามีบริเวณใกล้เคียงนั้นเป็นสถานศึกษาและโรงงานการทำกิจการหอพักจึงมีความเหมาะสมอย่างยิ่ง
3. การหาวัตถุดิบที่ดี	การเลือกวัตถุดิบของกลุ่มค้าขายนี้เมื่อมองในภาพรวมจัดว่าอยู่ในเกณฑ์ดี มีการเลือกวัตถุดิบที่มีคุณภาพ มีราคาที่เหมาะสม ซึ่งปัจจัยนี้ก่อให้เกิดกำไร	การเลือกวัตถุดิบของกลุ่มเกษตรกรถือว่าอยู่ในเกณฑ์ดี มีการเลือกวัตถุดิบที่มีคุณภาพมาใช้ในกระบวนการผลิต	การเลือกวัตถุดิบของกลุ่มบริการและช่างต่างๆถือว่าอยู่ในเกณฑ์ดี มีการเลือกวัตถุดิบที่มีคุณภาพมาใช้ในกระบวนการผลิต	การเลือกวัตถุดิบของกลุ่มนี้ถือว่าอยู่ในเกณฑ์ดี มีการเลือกวัตถุดิบที่มีคุณภาพมาใช้ในกระบวนการผลิต
4. การทำบัญชี	ส่วนใหญ่ขาดความรู้ความเข้าใจในการทำบัญชี	ส่วนใหญ่ขาดความรู้ความเข้าใจในการทำบัญชี	ส่วนใหญ่ขาดความรู้ความเข้าใจในการทำบัญชี	ส่วนใหญ่ขาดความรู้ความเข้าใจในการทำบัญชี
5. การวิเคราะห์ประเมิน	ส่วนใหญ่ไม่มีการวิเคราะห์ประเมิน	ส่วนใหญ่ไม่มีการวิเคราะห์ประเมิน	ส่วนใหญ่ไม่มีการวิเคราะห์ประเมิน	มีการวิเคราะห์ประเมินความเป็นไปได้ และความสำเร็จของกิจการ

ที่มา : สัมภาษณ์และสังเกตจากสมาชิกผู้กู้ของกองทุนหมู่บ้านบ้านศรีพัฒนา พ.ศ. 2544-2545

3.4 ผลการประเมินผลผลิตในการดำเนินกิจการของผู้กู้แต่ละราย

ผู้วิจัยจะประเมินผลผลิตในการดำเนินกิจการของผู้กู้แต่ละราย พิจารณาผล โดยตรง ผลกระทบ โดยตรง และผลกระทบ โดยอ้อม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) ผลโดยตรง ได้แก่

รายได้เป็นเงิน ทำให้ชาวบ้านมีฐานะความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีความเข้มแข็งสามารถช่วยเหลือตัวเองได้

ผู้กู้ได้ผลผลิตเป็นสิ่งของ ในการดำเนินการทางธุรกิจของผู้กู้นั้น ในบางกิจการนั้น ต้องมีเครื่องมือ และอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการผลิต ดังนั้นผู้กู้ก็อาจจะได้ผลตอบแทนเป็นสิ่งของ แทนตัวเงิน

2) ผลกระทบโดยตรง

ผู้กู้ได้ขยายกิจการ ผู้กู้บางรายอาจจะมีกิจการที่กำลังดำเนินการอยู่ก่อนแล้ว จึงกู้เงิน กองทุนหมู่บ้านนี้มาเพื่อขยายกิจการหรือปรับปรุงบางส่วนที่ยังขาดเหลืออยู่

ผู้กู้ได้ทำกิจการด้วยเทคนิควิธีที่ดีขึ้นอันเนื่องมาจากการได้ศึกษาคนคว้าด้วยตนเอง เมื่อผู้กู้ได้ดำเนินการจริงตามวัตถุประสงค์แล้วก็เกิดความชำนาญ และทำให้รู้เทคนิควิธีใหม่ๆ ที่จะ เป็นประโยชน์ต่อธุรกิจ และทำให้ธุรกิจนั้นๆ ดำเนินต่อไปได้

3) ผลกระทบทางอ้อม

ผู้กู้มีการพึ่งตนเอง โดยที่ผู้กู้สามารถที่จะพึ่งพาตนเองได้ไม่เป็นภาระแก่สังคมและ ประเทศชาติ มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

ผู้กู้มีศักยภาพและความเข้มแข็ง ในกิจการของตนเองอย่างยั่งยืน โดยที่กิจการนั้นคงอยู่ และมีการพัฒนาขึ้นไปเรื่อยๆ

การกลับคืนถิ่นของประชาชน เมื่อท้องถิ่นมีการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจก็เกิดการจ้างงานขึ้น แรงงานที่ไปขายแรงอยู่ที่ยื่นก็สามารถกลับคืนถิ่นเพื่อมาทำงานอยู่ที่ท้องถิ่นของตนเองได้ เป็นการแก้ไขปัญหาความแออัดของประชากรในเมืองหลวง ได้อีกทางหนึ่ง

4. สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

4.1 การบรรลุเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านบ้านศรีพัฒนา ทั้ง 5 ข้อ พบว่า

- 1) การเกิดกองทุน มีการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน มีการจัดเวทีประชาคมในการคัดเลือกคณะกรรมการและร่างระเบียบกองทุน กองทุนหมู่บ้านสามารถปล่อยกู้ให้แก่สมาชิกได้ ตรงตามวัตถุประสงค์ของกองทุน คือ เพื่อให้มีการพัฒนาอาชีพ มีการสร้างงาน สร้างรายได้ มีสวัสดิภาพของสมาชิกกองทุน กองทุนหมู่บ้านศรีพัฒนานั้นมีแนวโน้มที่จะมีความเข้มแข็งและอยู่รอดได้ เพราะสมาชิกเห็นความสำคัญและเห็นประโยชน์ของกองทุน
- 2) ระบบบริหารกองทุน คณะกรรมการกองทุนมีการบริหารงานที่เป็นระบบ สามารถตรวจสอบได้ ซึ่งคณะกรรมการที่ได้มีการคัดเลือกมานั้นล้วนแล้วแต่มีความน่าเชื่อถืออีกทั้งยังมีประสบการณ์ในการทำงานที่จะเอื้อประโยชน์ต่อการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านให้มีความยั่งยืนต่อไปได้
- 3) การเรียนรู้เพื่อการพึ่งตนเอง มีการนำเอาหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติในการประกอบอาชีพของผู้กู้ เพื่อที่จะทำให้สามารถที่จะพึ่งพาตนเอง ได้อย่างยั่งยืน
- 4) การสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจ สมาชิกผู้กู้มีแหล่งเงินทุนในการกู้ยืม ไม่ต้องไปตกเป็นเหยื่อหรือทาสทางเศรษฐกิจและสังคมแก่นายทุน สมาชิกผู้กู้มีความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนและการดำเนินการเกี่ยวกับกองทุนว่าเราจะต้องช่วยกันรักษาเงินกองทุนด้วยตนเอง ถ้าผู้กู้ไม่ชำระคืนเงินกองทุนนี้ก็จะสูญหายไป ผู้กู้แต่ละคนมีความคิดในการดำเนินการประกอบอาชีพโดยไม่กู้หนี้จากแหล่งที่ดอกเบี้ยแพง
- 5) การมีศักยภาพและความเข้มแข็ง กองทุนหมู่บ้านบ้านศรีพัฒนามีศักยภาพและความเข้มแข็ง ที่จะบริหารและจัดการเงินกองทุน 1 ล้านบาทนี้ให้เพิ่มพูน และเป็นแหล่งเงินทุนของคนในหมู่บ้านสืบไป

4.2 ปัจจัยด้านบวกและด้านลบที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุวัตถุประสงค์

- 1) ปัจจัยด้านบวก สมาชิกเห็นความสำคัญของกองทุนหมู่บ้าน และมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน มีคณะกรรมการที่มีคุณวุฒิเข้ามาบริหารจัดการ และสมาชิกมีสามัญสำนึกเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม
- 2) ปัจจัยด้านลบ เนื่องจากว่ามีสมาชิกของกองทุนมีมากมายหลายอาชีพ และต่างก็มีภาระหน้าที่ที่แตกต่างกัน ดังนั้นอุปสรรคที่สำคัญคือ ในเรื่องของการประชาสัมพันธ์ข้อมูลต่างๆ เป็นไปได้ค่อนข้างยาก ทำให้การบริหารจัดการกองทุนนั้นต้องชะงักบ้างในบางครั้ง

4.3 การเกิดองค์กรเครือข่ายของการเรียนรู้ ชาวบ้านมีการเรียนรู้เทคนิค วิธีการในการดำเนินธุรกิจอันเนื่องมาจากการได้ลงมือปฏิบัติจริง

4.4 ความเข้มแข็งของชุมชน

1) ความเข้มแข็งของชุมชนตามที่กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนด

ประชาชนมีความสามัคคีกันดี มีความซื่อสัตย์ ยกย่องคนทำความดี มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีโอกาสหาความรู้เพิ่มเติม มีอาชีพสามารถเลี้ยงครอบครัวได้ ครอบครัวในชุมชนมีความอบอุ่น มีการรวมตัวตั้งกลุ่มองค์กร มีการประชุมรับฟังความคิดเห็นของสมาชิก มีการช่วยเหลือเด็ก สตรี และกลุ่มผู้ด้อยโอกาส ซึ่งปัจจัยที่กล่าวมาทั้งหมดนี้หมู่บ้านศรีพัฒนามีคุณสมบัติตรงตามทั้งหมด ซึ่งก็จัดว่าหมู่บ้านศรีพัฒนามีความเข้มแข็ง

2) ความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนะของประชากรในท้องถิ่น หมู่บ้านศรีพัฒนา

นั้นเป็นหมู่บ้านที่มีศักยภาพในหลายๆ ด้านที่บ่งชี้ถึงความเข้มแข็งของชุมชนไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของทำเลที่ตั้งที่ติดกับถนนหลวงของประเทศ และในหมู่บ้านก็มีสถานประกอบการ ห้างร้านต่างๆ มากมาย ทำให้ได้เปรียบกว่าหมู่บ้านอื่นในตำบลเดียวกัน ซึ่งปัจจัยที่กล่าวมานี้จัดว่าเป็นความเข้มแข็งของหมู่บ้านศรีพัฒนา

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

เนื้อหาในบทที่ 5 นี้ เป็นการสรุป อภิปรายผล และนำเสนอข้อเสนอแนะด้านต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยค้นพบจากการติดตาม และการประเมิน โครงการกองทุนหมู่บ้านศรีพัฒนา หมู่ที่ 3 ตำบลบ้านโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ตั้งแต่เดือน ธันวาคม 2544 ถึงเดือน สิงหาคม 2545

5.1 สรุปผลการประเมิน

5.1.1 วัตถุประสงค์

เพื่อทราบว่าการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติบรรลุเป้าหมายเพียงใด ซึ่งหมู่บ้านศรีพัฒนาจัดว่ามีความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ โดยที่มีกองทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ มีความสามารถในการในการจัดการการบริหารกองทุนอย่างมีประสิทธิภาพ มีกระบวนการพึ่งพาตนเอง โดยการเรียนรู้และริเริ่ม เพื่อแก้ไขปัญหาของตนเอง มีการสร้างศักยภาพของตนเอง และมีการสร้างเศรษฐกิจแบบพอเพียง เศรษฐกิจของหมู่บ้านศรีพัฒนาได้รับการกระตุ้น และมีภูมิคุ้มกัน หมู่บ้านมีศักยภาพ และความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคม

5.1.2 วิธีการดำเนินงาน

ขั้นที่ 1 ศึกษาเข้าใจเป้าหมาย นโยบาย วัตถุประสงค์ และกฎระเบียบต่าง ๆ ของกองทุนหมู่บ้านศรีพัฒนา และเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยศึกษาข้อมูลจากระเบียบของกองทุนหมู่บ้านศรีพัฒนา ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ขั้นที่ 2 ศึกษาสภาพการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านศรีพัฒนา บริบทชุมชน กระบวนการดำเนินงาน สถานการณ์ปัจจุบันของกองทุนหมู่บ้านศรีพัฒนา ซึ่งผู้วิจัยได้ปฏิบัติงานอยู่

ขั้นที่ 3 ใช้ชีพพีโมเดลวิเคราะห์กองทุนหมู่บ้าน และกำหนดตัวบ่งชี้ ตลอดจนจัดทำแปรที่จะทำการเก็บข้อมูล

ขั้นที่ 4 เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการอาศัยข้อมูลบางส่วนจากแบบ บ.ร. บางส่วนทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติม

ขั้นที่ 5 ประมวลผลสังเคราะห์ข้อมูล เมื่อได้ข้อมูลที่ต้องการแล้วก็นำข้อมูลที่ได้มาจัด

แบ่งเก็บข้อมูลออกเป็นหมวดหมู่ดังนี้ ข้อมูลพื้นฐานของชุมชน ข้อมูลกองทุนหมู่บ้านบ้านศรีพัฒนา เอกสารของทางราชการ และข้อมูลเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

5.1.3 ผลการดำเนินงาน

ผู้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านบ้านศรีพัฒนาได้นำเงินกู้ที่ได้มานั้นไปประกอบกิจการจริง ซึ่งแยกกิจกรรมดังกล่าวได้ 4 กลุ่มอาชีพ คือ กลุ่มอาชีพค้าขาย กลุ่มอาชีพการเกษตร กลุ่มอาชีพบริการ และอื่น ๆ ซึ่งผลวิจัยพบว่า กองทุนหมู่บ้านศรีพัฒนานั้นมีความยั่งยืนมีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน มีการสร้างงาน สร้างอาชีพ ชาวบ้านมีรายได้เพิ่มขึ้น มีเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้าน ชาวบ้านศรีพัฒนามีศักยภาพที่สามารถพึ่งพาตนเองได้ กองทุนหมู่บ้านมีประโยชน์สำหรับชาวบ้านผู้ที่ยากจนแต่ขาดโอกาสและเงินทุนในการประกอบอาชีพ ทำให้มีชีวิตและความเป็นอยู่ดีขึ้น แต่ชาวบ้านยังต้องการผู้เชี่ยวชาญมาแนะนำเทคนิควิธีการประกอบอาชีพให้ส่วนใหญ่แล้วสมาชิกผู้ประกอบอาชีพดังกล่าวมาแต่เดิมแล้วและนำเงินที่ได้มาเป็นทุนในการประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งให้ประโยชน์แก่สมาชิก เอื้อประโยชน์ต่อคนจนที่ขาดโอกาส โดยที่เงื่อนไขของกองทุนก็ไม่มาก เอื้อประโยชน์ต่อสมาชิกกองทุน โดยคาดหวังว่าเงินดังกล่าวจะช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจของชุมชนให้ดีขึ้น

5.1.4 สรุปผลการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านบ้านศรีพัฒนา

กองทุนหมู่บ้านบ้านศรีพัฒนาได้รับการจัดสรรเงินจำนวน 1 ล้านบาทมาเมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน พ.ศ. 2544 เริ่มดำเนินการปล่อยให้สมาชิกกู้ครั้งแรกในวันที่ 28 พฤศจิกายน พ.ศ. 2544 ซึ่งผลการดำเนินงาน และความก้าวหน้าของการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านบ้านศรีพัฒนาสามารถแสดงได้ดังตารางที่ 5.1

ตารางที่ 5.1 แสดงความก้าวหน้าในการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านบ้านศรีพัฒนา

เดือน	การกู้ยืมปัจจุบัน		กู้เพิ่ม		การส่งชำระคืน		ค้างชำระ	
	ราย	บาท	ราย	บาท	ราย	บาท	ราย	บาท
ธันวาคม	60	991,200	-	-	60	82,600	60	908,600
มกราคม	60	991,200	7	91,200	67	90,200	67	909,600
กุมภาพันธ์	67	909,600	7	98,400	74	98,400	74	909,600
มีนาคม	74	909,600	6	98,400	80	99,400	80	908,600
เมษายน	80	908,600	-	-	80	108,200	80	800,400
พฤษภาคม	80	800,400	11	182,400	91	98,800	91	884,000
มิถุนายน	91	884,000	-	-	91	117,400	91	766,600
กรกฎาคม	91	766,600	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
สิงหาคม	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A

ที่มา : แบบรายงานความก้าวหน้าการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านศรีพัฒนา

หมายเหตุ : 1. กองทุนหมู่บ้านศรีพัฒนามีการปล่อยกู้เป็นรายเดือน

2. N/A หมายถึง ไม่พบข้อมูล

จากตาราง ที่ 5.1 แสดงถึงความก้าวหน้าในการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านบ้านศรีพัฒนาที่มีความก้าวหน้าไปเรื่อย ๆ มีการปล่อยกู้เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ในส่วนของการส่งชำระคืนก็มีการส่งคืนในทุก ๆ เดือน ดูแล้วมีแนวโน้มที่กองทุนจะมีความยั่งยืนต่อไป

5.2 การอภิปรายผล

1) การบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการกองทุนหมู่บ้านบ้านศรีพัฒนา ประกอบไปด้วย การเกิดกองทุนหมู่บ้านบ้านศรีพัฒนา กองทุนหมู่บ้านบ้านศรีพัฒนาเกิดขึ้นได้โดยอาศัยความร่วมมือร่วมใจของสมาชิกในหมู่บ้านศรีพัฒนา เริ่มตั้งแต่การจัดตั้งกองทุน การจัดเวทีประชาคมหมู่บ้าน การคัดเลือกคณะกรรมการของกองทุนหมู่บ้าน การดำเนินการพิจารณาและอนุมัติเงินกู้ มุ่งเน้นให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการเป็นสมาชิกกองทุน และให้สมาชิกในหมู่บ้านมีความรักใคร่สามัคคีกัน และมีแนวโน้มว่าคนในชุมชนจะให้ความสำคัญกับกองทุนหมู่บ้านมาก และคิดว่ากองทุนหมู่บ้านศรีพัฒนาจะมีความมั่นคง และยั่งยืนสืบต่อไป

2) ปัจจัยที่ก่อให้เกิดผลด้านบวกและด้านลบ

ปัจจัยด้านบวก

สมาชิกในหมู่บ้านศรีพัฒนา มีการรวมกลุ่มกันอย่างเข้มแข็งมีความรักใคร่สามัคคีปรองดองกันดี ให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีผู้นำที่เข้มแข็ง ในส่วนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านบ้านศรีพัฒนาก็ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ มีความทุ่มเทให้กับงาน ทำงานด้วยความโปร่งใสในทุก ๆ ขั้นตอนสามารถตรวจสอบได้

ปัจจัยด้านลบ

สมาชิกผู้กู้เงินกองทุนบางราย ไม่ได้นำเงินที่กู้ไปประกอบกิจกรรมจริง ตามที่ระบุไว้ในใบขอกู้ แต่ถึงอย่างไรก็ดีเมื่อพิจารณาศักยภาพแล้วคาดว่าผู้กู้มีความสามารถที่จะชำระเงินกู้ได้

3) ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน สมาชิกในหมู่บ้านศรีพัฒนา มีความตื่นตัวกับโครงการกองทุนหมู่บ้าน ติดตามข่าวสารของกองทุนอยู่เสมอ มีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านให้ชาวบ้านและสมาชิกทราบอย่างสม่ำเสมอ สมาชิกในหมู่บ้านศรีพัฒนา มีความรับผิดชอบและส่วนใหญ่ไม่มีหนี้สินนอกระบบ ประชาชนมีความสามัคคีปรองดองกัน ให้ความร่วมมือร่วมใจกันเพื่อพัฒนาหมู่บ้านของตนเอง และมีการรวมกลุ่มกันอย่างเข้มแข็ง เปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น มีความเคารพซึ่งกันและกัน ทำให้คนในชุมชนมีความสุข สมาชิกในชุมชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

4) ผลโดยตรงและผลกระทบต่าง ๆ คือ

โครงการกองทุนหมู่บ้านบ้านศรีพัฒนาตั้งขึ้นมาเป็นระยะเวลา 1 ปีผ่านพ้นไปแล้ว ปรากฏว่าสมาชิกผู้กู้ส่วนใหญ่ นำเงินที่กู้ที่ได้ไปดำเนินกิจกรรมตามคำขอกู้จริง ส่งผลให้เกิดผลที่ตามมาคือ สมาชิกมีรายได้เพิ่มขึ้น มีการสร้างงานในชุมชน ก่อให้เกิดการจ้างแรงงานเพิ่มขึ้น คนในชุมชนมีงานทำ ทำให้สมาชิกเกิดการเรียนรู้วิธีการดำเนินงานทางธุรกิจ ทำให้สมาชิกมีความ

กระตือรือร้นในการประกอบอาชีพ ก่อให้เกิดความภูมิใจในตนเอง และส่งผลให้ชุมชนมีความสุข

ความคิดเห็นของชาวบ้านศรีพัฒนาที่มีต่อกองทุนหมู่บ้าน

ชาวบ้านที่ไม่ได้เป็นสมาชิกของกองทุนหมู่บ้าน ชาวบ้านที่ไม่ได้เป็นสมาชิกรับส่วนใหญ่ก็มีความเห็นตรงกันว่า การที่มีกองทุนหมู่บ้านนั้นจะส่งผลดีให้กับคนในหมู่บ้าน เป็นเรื่องที่น่าสนับสนุน แต่ทั้งนี้และทั้งนั้นสาเหตุที่ชาวบ้านกลุ่มนี้ไม่ได้เป็นสมาชิกของกองทุนหมู่บ้านก็เพราะว่า ส่วนหนึ่ง ไม่มีความจำเป็นที่จะต้องกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้าน สาเหตุอีกประการหนึ่งคือ กลัวที่จะต้องรับผิดชอบในเรื่องของการเป็นหนี้ พูดย่าง ๆ คือ ไม่ต้องการเป็นหนี้

ชาวบ้านที่เป็นสมาชิกของกองทุนหมู่บ้าน ชาวบ้านในกลุ่มนี้ส่วนใหญ่มีความเห็นว่ากองทุนหมู่บ้านนั้นเป็นนโยบายของรัฐบาลที่ดี ช่วยแก้ไขปัญหาความยากจนของประชาชน ช่วยให้ประชาชนมีเงินทุนที่จะใช้ในการประกอบอาชีพ ช่วยสร้างงาน สร้างรายได้ให้กับประชาชน

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านก็มีความคิดเห็นเช่นเดียวกันกับกลุ่มชาวบ้านที่เป็นสมาชิกคือ กองทุนหมู่บ้านนั้นช่วยให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ดี มีการสร้างงานสร้างอาชีพ อีกทั้งยังเป็นการฝึกให้ชาวบ้านมีการเรียนรู้วิธีการทางธุรกิจ และเรียนรู้วิธีการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านด้วย

5.3 ข้อเสนอแนะ

1) ข้อเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไขระเบียบข้อบังคับกองทุนหมู่บ้านบ้านศรีพัฒนา ข้อเสนอแนะที่ 1 ควรมีระเบียบที่ใช้ในการติดตาม ผู้กู้ที่ขอกู้ไปแล้ว ว่ามีการดำเนินการตามที่ระบุไว้ในคำขอกู้เงินหรือไม่

ข้อเสนอแนะที่ 2 ในเรื่องของการพิจารณาคุณสมบัติของผู้กู้ ควรจะพิจารณาให้ผู้ที่มีความต้องการเงินหรือผู้ที่เดือดร้อนจริง ๆ ก่อน หลังจากนั้นจึงค่อยพิจารณาผู้กู้ที่เหลือ

2) ข้อเสนอแนะการจัดการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านบ้านศรีพัฒนา

ข้อเสนอแนะที่ 1 ควรให้มีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบในกลุ่มของคณะกรรมการหมู่บ้านให้ชัดเจน ว่าท่านใดควรมีหน้าที่และความรับผิดชอบอย่างไร

ควรให้คณะกรรมการได้รับการฝึกอบรม หรือดูงานในหมู่บ้านอื่น เพื่อที่จะได้ทราบถึงจุดเด่นจุดด้อยในด้านต่างเมื่อเปรียบเทียบกับกองทุนหมู่บ้านอื่นและสามารถที่จะนำความรู้ที่ได้มาเพื่อประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์แก่กองทุนหมู่บ้านศรีพัฒนาต่อไป

3) ข้อเสนอแนะนำเงินกู้ไปพัฒนากิจกรรมอาชีพของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านศรีพัฒนา

เนื่องจากหมู่บ้านศรีพัฒนามีกลุ่มอาชีพค้าขายมากกว่ากลุ่มอาชีพอื่น ๆ ควรจะมีการจัดอบรมในเรื่องของการจัดทำบัญชี สาเหตุเนื่องมาจากสมาชิกผู้กู้ที่กู้เงินไปดำเนินธุรกิจนั้น จากการเก็บข้อมูลแล้วพบว่าสมาชิกส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการทำบัญชีรายรับรายจ่าย หากมีการจัดหาบุคลากรที่มีความรู้ทางด้านบัญชีมาให้ความรู้ ก็อาจจะส่งผลให้สมาชิกผู้กู้และชาวบ้านมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการทำบัญชีมากขึ้น และยังจะเป็นการช่วยให้สมาชิกที่กู้เงินไปแล้วดำเนินกิจกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีแบบแผนมากยิ่งขึ้น

4) ข้อเสนอแนะสำหรับการค้นคว้าวิจัย

หลังจากสิ้นสุด โครงการบัณฑิตกองทุนหมู่บ้านและชาวบ้านจะมีส่วนร่วมในการจัดการอย่างไรให้กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีความเข้มแข็ง มีการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านที่ดี และสามารถที่จะคงอยู่หมู่บ้านได้อย่างไร

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. สำนักงานมาตรฐานการศึกษา. สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ. 2545. ชุดวิชา
 สารนิพนธ์. นนทบุรี : อาร์ เอส พรินติ้ง แมส โปรดักส์.
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านศรีพัฒนา. 2544. ระเบียบข้อบังคับ. นครราชสีมา: (เอกสาร ไม่ได้ตี
 พิมพ์).
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, สำนักงาน. 2544. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี
 ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544 และแก้ไข
 เพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2544 ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่ง
 ชาติว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544 และแก้ไข
 เพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2544. กรุงเทพมหานคร : บริษัทสหพัฒนาการพิมพ์ จำกัด.
- นงลักษณ์ เดชะพิงษ์. 2544. จุดเด่นจุดด้อย กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง. วารสารการศึกษา
 นอกโรงเรียน. 4 (12) : 32 – 33.
- บัณฑิตกองทุนหมู่บ้าน ตำบลบ้านโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา. 2545. รายงานสรุปโครง
 การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน.
 นครราชสีมา : (เอกสาร ไม่ได้ตีพิมพ์).
- _____. 2545. รายงานสรุปโครงการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเห็นในการประกอบอาชีพ. นครราชสีมา
 : (เอกสาร ไม่ได้ตีพิมพ์).
- มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี. 2544. คู่มือนักศึกษา. นครราชสีมา :
- เสรี พงศ์พิศ. 2544. แนวคิดแนวปฏิบัติ ประสบการณ์ กองทุนหมู่บ้าน สวัสดิการชุมชน.
 กรุงเทพฯ : เจริญวิทย์การพิมพ์.
- ศัลยา ประชาชาติ. 2545. “เศรษฐกิจโตขึ้น 0.80 %”. มติชนสุดสัปดาห์. 22 (1140) : 16.
- ศรีไพร แจนโพธิ์. 2545. ศักยภาพของชุมชนกับอนาคตกองทุนเงินล้าน : กรณีศึกษาหมู่บ้านศรี
 พัฒนา ตำบลบ้านโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา. รายงานประกอบการเรียนการ
 สอนรายวิชาวิจัยและชุมชนศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี. นครราชสีมา. (เอกสาร
 ไม่ได้ตีพิมพ์)